

GOSPA Sinjska

GLASILO SVETIŠTA I ŽUPE GOSPE SINJSKE

GODIŠTE XLV.

USKRS, 2018.

BROJ 1

Sretan Uskrs!

SADRŽAJ

„Tvomu se uskrsnuću, Kriste, raduje nebo i zemlja!“	3
Uzvišenost, ljepota i snaga majčinskoga odgoja.....	5
Očitovanje stalne misije Svete Stolice pri Vijeću Europe	7
Stav Katoličke crkve u Hrvatskoj o Istanbulskoj konvenciji	9
Blaženi Alojzije Stepinac, hodočasnik Gospi Sinjskoj	15
Deseti gubavac	19
Korizmene pobožnosti u sinjskom „Običajniku“	22
Papina kateheza: Zašto ići nedjeljom na misu?	25
Papa Franjo mladima: Ne skrivajte se iza ekrana!.....	26
Ljetopis Svetišta i Župe	27
Izvještaj o blagoslovu obitelji u Župi Gospe Sinjske (2017./18.)	35
Natječaj za Festival marijansko-duhovne klapske pjesme 2018.	36
20. obljetnica smrti štovatelja i apostola Gospe Sinjske: Fra Marijo Stipić.....	37
Nova knjiga	38
Bogoslužje Velikoga tjedna u Svetištu i Župi Gospe Sinjske.....	39
Štovatelji svojoj Gospi.....	39

.....

Glasnik „Gospa Sinjska“, glasilo Svetišta i Župe Gospe Sinjske
Izlazi povremeno s dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara

Izdavač: Franjevački samostan Sinj
Fratarski prolaz 4, 21 230 Sinj
Tel. 021/707 010 ili 825 019 - Fax: 021/ 707 020
www.gospa-sinjska.hr
e-mail: gospa.sinjska.svetiste@gmail.com

Glavni i odgovorni urednik: fra Petar Klapež

Uredništvo: fra Gabrijel Jurišić, fra Petar Klapež, fra Perica Maslač, fra Antonio Mravak, fra Lukica Vojković, fra Filip Budić, fra Frano Pupić Bakrač, fra Stipe Šušnjara

Naslovna stranica: Crkva Gospe Sinjske - *Uskrsnuće*, Josip Botteri Dini, foto: Ivan Alebić

Posljednja stranica: Put Križa na Starom Gradu, korizma 2017., foto: Ivan Alebić

Grafičko oblikovanje: Silvio Družević

Tisak: Jafra-print d.o.o., Solin

Žiro račun: Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja - Franjevački samostan Sinj
2330003-1100061215 - Splitska Banka - Sinj

Devizni račun: 34400-620-21-7031-1035142 - Splitska Banka - Sinj

Cijena: 10 kn

GOSPA SINJSKA

GLASILO SVETIŠTA I ŽUPE GOSPE SINJSKE

Godište XLV.

Uskrs, 2018.

Broj 1

„TVOMU SE USKRSNUĆU, KRISTE, RADUJE NEBO I ZEMLJA!“

Dragi štovatelji Čudotvorne Gospe Sinjske!

Zora uskrsna nam ponovno donosi drevni, a opet uvijek novi navještaj: *Krist je uskrsnuo, aleluja!* Odjek toga događaja, koji je prije dva tisućljeća krenuo od Jeruzalema, nastavlja se širiti u Kristovoj Crkvi, koja u srcu nosi živu vjeru Marije, Isusove i naše Majke, vjeru Magdalene i drugih žena, koje su prve ugledale prazan grob, vjeru Petra i ostalih apostola.

Sve do dana današnjega, pa i u ovom našem postmodernom vremenu, vjera kršćana se temelji na tome navještaju, na svjedočanstvu Marije Magdalene i Isusovih apostola koji su prvi ugledali odvaljen grobni kamen i prazan grob, a potom i anđele, Božje glasnike koji su posvjedočili da je Isus Raspeti, uskrsnuo. Napokon se i on sam, Učitelj i Gospodin, živ i opipljiv, ukazao uplašenoj Mariji Magdaleni, dvojici učenika na putu za Emaus, a na kraju svoj dvanaestorici, zajedno s njegovom Majkom, okupljenim u dvorani Posljednje večere (Mk 16, 9-14).

Kristovo uskrsnuće nije plod neke izmišljene stvarnosti, nekoga tajanstvenog iskustva. To je događaj, koji sigurno nadilazi povijest, ali se zbio u točno određenom trenutku povijesti i u njoj ostavlja neizbrisivi trag. Svjetlo koje je zaslijepilo stražare koji su postavljeni da čuvaju Isusov grob prošlo je kroz vrijeme i prostor. To je jedno drukčije, božansko svjetlo, koje je razbilo tamu smrti i unijelo u svijet Božje svjetlo, svjetlo Istine i Dobra. To je Svjetlo Pravde, Ljubavi i Mira.

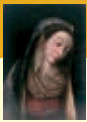

Zato papa u miru Benedikt XVI. u uskrsnoj poruci kliče: „Kao što pod sunčevim zraka- ma u proljeće na granama sta- bala niču i rastvaraju se pupovi, tako svjetlo koje se širi iz Kristo- va uskrsnuća daje snagu i smi- sao svakoj ljudskoj nadi, svakom očekivanju, želji i planu. Zbog toga se čitav svemir na dan Uskr- sa iznova raduje, jer je u njemu zavladao proljeće čovječanstva, koje u ime svega stvorenja uzdiže himan hvale. Uskrsni „Aleluja“,

koji se razliježe u Crkvi putnici u svijetu, izražava tihi ushit svemira i prije svega čežnju svake ljudske duše iskreno otvorene Bogu, zahvaljujući mu na njegovoj beskrajnoj dobroti, ljepoti i istini. *Tvomu se uskrsnuću, Kriste, raduje nebo i zemlja!* Na taj poziv na hvalu, koja se posebno na Uskrs izdiže iz srca Tvoje Crkve, *nebesa* odgovaraju u punini: čete anđela, svetaca i blaženika jednim se glasom pridružuju našem klicanju.“

Draga braćo i sestre, uskrsna poruka i ove godi- ne dolazi do nas u konkretnosti našega života i briga koje nas dnevno pritišću u našoj hrvatskoj svakidaš- njici i kojih smo duboko svjesni. Ne gajimo ispraznu nadu da će nam netko drugi na čudesan način rije- šiti naše probleme, ali u vjeri nosimo sigurnost da se za ljudske poteškoće mogu naći rješenja i da smo zajedno pozvani graditi budućnost. Uskrs pobjeđuje svako beznađe. On je blagdan nade i života.

Dok na nebu vladaju posvemašnji mir i radost, nažalost na zemlji to nije tako. Ovdje na našem svijetu, uskrsni „Aleluja“ još je uvijek u opreci s

vapajima i kricima koji se izdižu zbog mnogih bolnih situacija: bijede, gladi, bolesti, ratova i nasilja. Ipak, upravo zbog toga je Krist raspet, umro i uskrsnuo. Raspet je i umro također zbog naših današnjih grijeha, i uskrsnuo je također zbog otkupljenja naše današnje stvarnosti.

Stoga, neka se i ovoga Uskrsa raduje zemlja koja je prva bila ispunjena svjetlom Uskrsloga. Neka Kristovo svjetlo dopre također do svih koji trpe u našoj Domovini, da svjetlo mira i dostojanstva pobijedi tamu u svakoj našoj obitelji. Neka svi oni koji su u službi drage nam Domovine porade na promicanju općeg dobra i izgrađivanju društva u kojem će siromaštvo biti iskorišteno, a sve političke odluke nadahnute općim dobrom.

Neka ovoga Uskrsa do svih naših mladih, koji su zbog ugrožene životne egzistencije bili prisiljeni napustiti sve što im je drago u našoj Domovini, dopru naše riječi utjehe, molitve i zahvalnosti, te da nikada u tuđini ne izgube svoj vjerski i nacionalni identitet i nadu za povratkom. Molimo uskrslog Krista Gospodina da im na njihovu putu traženja svi iskažu solidarnost u uzornoj dobrodošlici i svakoj drugoj pomoći.

Dok se pripremamo za nacionalni susret obitelji u našem Prasvetištu Gospe od otoka u Solinu, molimo ovog Uskrsa da u svim našim obiteljima u našoj Crkvi i u društvu gdje god postoji urgentna potreba krenuti putem pomirenja i opraštanja da bi se izliječile duboke rane prozročene zlom, koje sije bol i tjeskobu. Sada dok se suočavamo s dramatičnim posljedicama društvene krize nataliteta i odlaska tolikog broja mladih s

naših ognjišta, molimo uskrslog Gospodina da svatko u našoj Domovini već danas uzmogne naći utjehu i nadu za bolje sutra.

I na koncu neka ova uskrsna poruka dođe do svih ljudi dobre volje i neka bude kao proročki navještaj, jer se raduju nebesa i zemlja zbog svjedočanstva onih koji trpe protivštine ili bilo koje nedaće zbog svoje vjere. Molimo da im navještaj Kristova uskrsnuća ulije dodatnu hrabrost i učvrsti im vjeru. Neka nam svima skupa Uskrsli Krist otvori vrata i našega uskrsa.

Draga braćo i sestre! Uskrsli Krist ide pred nama prema novom nebu i novoj zemlji (usp. Otk 21, 1) u kojoj ćemo konačno svi živjeti kao jedna obitelj, kao djeca istoga Oca. On je s nama sve do svršetka vremena. Kročimo za Njim, u ovom ranjenom svijetu, pjevajući njegov i naš uskrsni „Aleluja“.

U našem su srcu istodobno radost i bol, na našem licu osmjesi i suze. Takva je naša zemaljska stvarnost. Ali Krist je uskrsnuo, on je živ i naš je suputnik. Zato dok putujemo ovom suznom dolinom mi pjevamo „Krist uskrsnu nada naša“, i dok molimo „*Tvom se uskrsnuću, Kriste, raduje nebo i zemlja*“, vjerno obavljamo svoju zadaću na ovome svijetu, s pogledom upravljenim prema Nebu.

Tom porukom svim štovateljima Čudotvorne Gospe Sinjske, kao i svim ljudima dobre volje, želim sretan i blagoslovljen Uskrs!

Fra Petar Klapež,
gvardijan i upravitelj Svetišta

Sretan Uskrs, aleluja!

UZVIŠENOST, LJEPOTA I SNAGA MAJČINSKOGA ODGOJA

U pripravi za *Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji* koji će se, pod geslom „*Obitelj – izvor života i radosti*“, održati u Splitu i Solinu 15. i 16. rujna 2018., svoj pogled i pozornost ove godine usmjeravamo osobito prema ženama i majkama.

Čini se da je u postmodernome vremenu za odgovorno ispunjavanje majčinskoga poslanja u obitelji, Crkvi i društvu potrebno sve više snage i hrabrosti kako bi se moglo živjeti i svjedočiti uzvišenost i ljepotu majčinstva. Majčinstvo se ne doživljava kao neko junačko djelo, niti se na majke gleda kao na junakinje. Posvećivanje godina života djeci zahtijeva suosjećanje, osjetljivost i preobilnu ljubav. Zajedno sa suprugom, a ponekad, nažalost, i posve sama, žena-majka podiže novu osobu, pripremajući je da bude dio društva. Čineći to s ljubavlju i predanjem te pouzdanjem u Božju providnost majke na taj način svijet čine boljim mjestom.

Veliki papa sv. Ivan Pavao II. u svojoj enciklici *Evangelje života* ističe junaštvo „svih hrabrih majki koje se bezrezervno posvećuju vlastitoj djeci, koje trpe donoseći ih na svijet, a zatim su spremne poduzeti svaki napor, suočiti se sa svakom žrtvom, da bi njima prenijele ono najbolje što u sebi čuvaju“ (br. 86).

Uzvišenost i ljepota majčinstva nipošto nisu prevladane ili zaostale jer su duboko usađene u samu srž svake žene. Majka svojim svagdašnjim žrtvama nadilazi samu sebe, u službenju drugima otvara se spremnosti na junaštvo i dan za danom sve potpunije otkriva duboki smisao života sadržan u Isusovim riječima: „Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima

križ svoj i neka ide za mnom” (Lk 9,23). Danas, kada se ljudi na sve načine pokušavaju izmaknuti križu i učiniti da drugi umjesto njih podmeću svoja leđa, zajedno sa sv. Ivanom Pavlom II. valja glasno reći: „Zahvaljujemo vam, herojske majke, za vašu nepobjedivu ljubav! Zahvaljujemo vam za neustrašivo povjerenje u Boga i njegovu ljubav. Zahvaljujemo vam za žrtvu vašega života...” Zahvalu valja

izreći i svim onim ženama koje, ne mogavši ostvariti biološko majčinstvo, svoje majčinsko poslanje ispunjavaju na druge načine, primjerice udomljavanjem ili posvojenjem djece, humanitarnim i volonterskim radom te duhovnim majčinstvom.

Majka ne može isključivo svojim snagama i sredstvima odgovoriti na rastuće izazove majčinstva. Uronjenost u Božju ljubav i otvorenost darovima Duha Svetoga čine da majke iz dana u dan rastu u svojoj majčinskoj ljubavi, brizi i odgoju, koji im je osobito na srcu. S druge strane, nedostatak mužev i očinske podrške majkama otežava ispunjavanje njihova poslanja odgoja djece i uklapanja djece u društvo (usp. papa Franjo, *Amoris laetitia*, br. 55). Među izazovima s kojima su roditelji u posljednje vrijeme suočeni sve je naglašenija ideološka i kulturna kolonizacija, o čemu je višekratno govorio i papa Franjo. On ukazuje na tri pokazatelja kulturološke i ideološke kolonizacije svojstvene svim povijesnim razdobljima: *dokidanje slobode, brisanje sjećanja i indoktriniranje mladih*. Pritom je naglasio jedinstvenu ulogu žena u čuvanju sjećanja, povijesnih korijena i vjere, te njihovu snagu i sposobnost oduprijeti se kulturološkoj kolonizaciji (usp. papa Franjo, Propovijed u Domu Svete Marte, 23. XI. 2017.).

Ta snaga žene i majke u odupiranju kulturološkoj kolonizaciji ponajprije se očituje u odgojnoj ulozi majke. Kulturološka kolonizacija koristi sve raspoložive medijske kanale i preko različitih ekrana „nepozvana” i prodorno ulazi u obiteljske domove, u umove i duše djece.

Zadaća i uloga roditelja, a osobito majki koje u prosjeku više vremena provode s djecom, je budno bdjeti nad tiskanim i multimedijalnim sadržajima koji su dostupni djeci, ali i nad školskim i drugim programima koji se nude ili nameću u odgojno-obrazovnom sustavu. Roditeljska dužnost je i birati odgojne programe u skladu sa svojim ćudorednim i vjerskim uvjerenjima, ali i ustavnim pravima, budući da su upravo roditelji „prvi i poglaviti odgojitelji svoje djece” (usp. Povelja o pravima obitelji Svete Stolice, čl. 5).

Roditeljska odgojna zadaća podrazumijeva i spremnost oca i majke da trajno rade na sebi i uče, odnosno da budu poučljivi kako bi kompetentno mogli poučavati svoju djecu. Nažalost, u suvremenim obiteljima, gdje bi se trebalo odvijati prvo učenje, sve se teže događa transgeneracijski prijenos i razvijanje kreposti, znanja i vještina svojstvenih roditeljstvu. U odgojno-obrazovnom sustavu to

se također ne događa, pa mnoge roditeljstvo zatekne nespremljene te dolazi do različitih nesnalaženja koja mogu imati, i često imaju, štetne posljedice. Žurno je potrebno unijeti odgovarajuće sadržaje u sustav odgoja i obrazovanja, a potom i razvijati programe koji će dodatno osposobljavati i osnaživati mlade ljude za preuzimanje roditeljskih uloga i obveza.

Od ključne je važnosti i da roditelji, usprkos teškoćama, sačuvaju radost u roditeljstvu i odgoju, a djeci svakodnevno izražavaju ljubav i nježnost. Sačuvati radost majčinstva neprocjenjivo je bogatstvo za buduće naraštaje, ali i izazov u kojemu majke trebaju pomoć da ne dopuste da im išta oduzme „duboku radost majčinstva” (papa Franjo, *Amoris laetitia*, br. 171). Konačno, roditelji trebaju učiniti sve što je u njihovoj moći da se ne predaju malodušju i pod teretom borbe za preživljavanje postupno pokleknu, a njihova djeca da ne postanu takozvana „nevidljiva djeca” koja, iako imaju roditelje, doživljavaju da ih roditelji ne vide.

Crkva majkama današnjice nudi mnoge uzore žena-majki. U kontekstu današnjega spomendana valja spomenuti službenicu Božju *Margaretu Bosco*, majku sv. Ivana Bosca, koja je mlada ostala udovica. Ona je cijelu sebe najprije dala da u krepostima odgoji trojicu vlastitih sinova, usađujući im u srce nauk Katoličke Crkve, a zatim je to nastavila činiti pomažući sinu Ivanu u ostvarivanju salezijanskog apostolata među siromašnim dječacima koji su njezinu ljubav prepoznali prozvavši je „Mama Margari-ta”. Hvalevrijedan primjer za nasljedovanje ostavila je i sv. *Marija-Zelija Guerin*, majka sv. Male Terezije, kojoj je najvažnija briga bio upravo primjereni odgoj i spas duša sve njezine djece. Ona i njezin suprug *Ljudevit* proglašeni su svetima 2015. godine ne zato što su bili roditelji jedne svete, nego jer su u svojoj svagdašnjici nastojali živjeti svetim životom. Njima bismo sigurno mogli pridružiti i mnoge druge majke i očeve, uključujući i one koje mi poznajemo.

Stoga, u prigodi *Dana života 2018. godine*, upućujemo svoje molitve Trojedinom Bogu da, po zagovoru Blažene Djevice Marije, Majke Gospodina našega Isusa Krista i majke Crkve, sv. Zelije i drugih svetih majki, i današnje majke uzmognu u svojoj svagdašnjici živjeti sveto i životom svjedočiti uzvišenost, ljepotu i snagu majčinstva.

U Zagrebu 31. siječnja 2018., na spomendan sv. Ivana Bosca, odgojitelja mladeži.

Mate Uzinić, dubrovački biskup
i predsjednik Vijeća za život i obitelj HBK

OČITOVANJE STALNE MISIJE SVETE STOLICE PRI VIJEĆU EUROPE

Ne nasjedajte na manipulacije, evo što Papa misli o Istanbulskoj konvenciji i pojmu roda

U javnosti su se posljednjih dana mogle čuti različite manipulacije na račun pape Franje i Vatikana te njihove navodne podrške Istanbulskoj konvenciji. Istanbulska konvencija tj. Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji iz 2011., dokument je na kojem se radilo godinama te koji je doživio brojne preinake, osobito na području definiranja roda i spola. Upravo je iz tog razloga Stalna misija Svete Stolice pri Vijeću Europe u ožujku 2017. objavila negativno očitovanje na spomenutu konvenciju, istaknuvši kao neprihvatljivo korištenje definicije pojma „rod” koja se „bitno razlikuje od one koja je sve dotad jednoglasno prihvaćana u međunarodnom pravu, odnosno u članku 7.3. Rimskoga statuta Međunarodnoga kaznenoga suda i u Deklaraciji Četvrte svjetske konferencije Ujedinjenih naroda o ženama (Peking, 1995.), gdje se pojmovi „rod” i „spol” rabe kao sinonimi”.

Cjelokupni sustav ljudskih prava temelji se na priznanju neotuđivoga dostojanstva svake ljudske osobe pod kojim se podrazumijeva ontološka ravnopravnost svakoga ljudskoga bića ne praveći pritom bilo kakve razlike.

Sveta Stolica ne prestaje podržavati i promicati svako nastojanje u vidu zajamčenosti poštivanja temeljnih prava i sloboda žena i promicanja njihove uloge na svim razinama i područjima društvenoga života: „Što žene budu slobodnije u ostvarenju vlastitih talenata i preuzimanju odgovornosti unutar naših društava, to će čvršća biti nadanja da će cjelokupna zajednica napredovati u mudrosti, pravednosti i dostojanstvu života.”¹

Već je papa Ivan Pavao II. svojedobno poticao cjelokupnu javnost na sudjelovanje u plemenitom djelu promicanja dostojanstva žene, kako bi se žene posve mogle uključiti u male i velike izazove našega vremena i vlastitom kreativnošću pridonijeti

kulturnomu, društvenomu, političkomu i gospodarskomu životu, imajući pritom pristup svim instrumentima potrebnima za to, pa tako i onima na području prava.² Na isti način papa Franjo često naglašava jednakost dostojanstva muškarca i žene³ i na nužnost izbjegavanja krutoga shvaćanja poslova koji se uobičajeno pripisuju ženama ili muškarcima.⁴

Ipak, nastojanja u promicanju autentične jednakosti u dostojanstvu i pravima muškaraca i žena ne mogu poreći spolnu različitost koja se pokazuje ne samo u spolnoj uzajamnosti, nego i u međusobnoj nesvodivosti spolova.⁵

Ako je istina da muškarci i žene mogu bez ikakve diskriminacije vršiti bilo koju ulogu u društvu – a istinska ravnopravnost kao cilj koji želimo postići još je daleko od ostvarenja – također je istina ustvrditi da su muškarci i žene pozvani dati svoj doprinos u društvu sukladno svojim originalnim vlastitostima.⁶

U vezi s tim papa Franjo je istaknuo opasnost „promicanja neke vrste emancipacije koja, kako bi zauzela prostor oduzet muškosti, napušta ženstvenost s dragocjenim odlikama koje ju označavaju”, kao i na suprotnu opasnost „ograničavanja majčinstva na društvenu ulogu, na zadaću, iako plemenitu, ali koja zapravo ženu, s njezinim sposobnostima, stavlja na stranu, ne vrjednuje ju u potpunosti u izgradnji zajednice.”⁷

Spolna se različitost, koju utvrđujemo kao urođenu datost koju nije moguće nadići, uvijek živi i razumijeva unutar određene kulture i povijesti.⁸

Kultura pak nije nikad zatvorena u sebe, nego je uvijek u živu dijalogu s drugim svjetonazorima. To ipak ne znači da spolni identitet možemo svesti na subjektivno iskustvo koje je moguće prilagođavati po volji pojedinca. Posebnost i komplementarnost dvaju spolova predodređena su obilježja koja nisu podložna međusobnoj razmjeni ili promjeni sukladno nečijim preferencijama: radi se o iskustvu „rađanja koje je

izvorno”, koje svaki pojedinac nosi u sebi kao rođeno ljudsko biće. Svaka je osoba uvijek najprije biće rođeno od jednoga muškarca i jedne žene, mnogo prije nego što postane sposobno rađati drugi život.

Poznato je da zbog fizioloških ili psiholoških razloga u ponekih osoba dolazi do poteškoće poistovjećivanja sa spolom kojem pripadaju. U takvim slučajevima Sveta Stolica podsjeća da svakomu pripada poštovanje koje proizlazi iz neotuđivoga dostojanstva ljudske osobe, a ono uključuje i njezino tijelo.

Ipak, ne mogu se prihvatiti tvrdnje onih koji smatraju da je “rodni identitet” plod isključivo kulturnih i kontingentnih čimbenika, u potpunosti podložan pojedinačnoj slobodi, ili da se vrijednosti koje izražavaju spolnu različitost ukorijenjene u nekoj kulturi trebaju promatrati isključivo kao “rodni stereotipi” čije je uklanjanje nužno kako bi se “oslobodilo” žene od stanja koje ih potlačuje.

U tom je kontekstu papa Franjo upozorio na “različite oblike specifične ideologije, općenito nazvane rodna ideologija, koja negira različitost i naravnu komplementarnost muškarca i žene”. “Ta ideologija zamišlja društvo bez razlika između spolova, čime dokida sam antropološki temelj obitelji. Pokreće obrazovne nacрте i zakonodavna usmjerenja kojima promiče poimanje osobne samosvijesti i osjećajne bliskosti, koji su korjenito odcijepljeni od bioloških razlika između muškarca i žene” (apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 56).

S pravom se u javnosti događaju snažne reakcije kad se na području odgoja žele nametnuti shvaćanja spolnoga identiteta koja ne odgovaraju antropološkoj stvarnosti.

Iz svih ovih navedenih razloga Sveta Stolica upozorava na opasnost cjelokupne zamjene terminologije „spolni identitet” i „ravnopravnost između muškarca i žene” s „rodni identitet” i „rodna ravnopravnost”, izrazima koji omogućuju dvosmislenost i stvaraju nejasnoću.

Pod „gender equality” Sveta Stolica podrazumijeva ravnopravnost muškarca i žene (jednako kao i značenje prijevoda toga izraza na mnogim jezicima). U mjeri u kojoj se slaže s redovitom i općeprihvaćenom uporabom na međunarodnom području, Sveta Stolica odobrava definiciju „gender equality” rabljenu u „Gender Equality Strategy 2014-2017” Vijeća Europe, po kojoj „ravnopravnost spolova označava jednaku vidljivost, osnaživanje, odgovornost te zastupljenost žena i muškaraca u svim područjima javnoga i privatnoga života” (usp. Uvod,

Strategija za ravnopravnost spolova Vijeća Europe od 2014. do 2017. godine).

Međutim, u određenim slučajevima uporaba pojma „rod” u najmanju je ruku dvosmislena. To je slučaj, primjerice, kod Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji iz 11. svibnja 2011., poznatije kao Istanbulska konvencija. Za vrijeme pregovora o toj konvenciji ova je delegacija, zajedno s još nekima, više puta skrenula pozornost na novost koja se nalazi u članku 3.c, po kojem „rod označava društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce”.

Ta se definicija bitno razlikuje od one koja je sve dotad jednoglasno prihvaćana u međunarodnom pravu, odnosno u članku 7.3. Rimskoga statuta Međunarodnoga kaznenoga suda i u Deklaraciji Četvrte svjetske konferencije Ujedinjenih naroda o ženama (Peking, 1995.), gdje se pojmovi „rod” i „spol” rabe kao sinonimi.

Ta je dvosmislenost još jasnije vidljiva na jednom drugom mjestu Istanbulske konvencije (čl. 4., st. 3.) u kojem se u istom stavku pojam „rod” donosi uz pojam „spol”, što omogućuje takvo tumačenje teksta Konvencije po kojem bi rod bio sastavnica osobnoga identiteta koja bi bila neovisna o spolu. Ta je dvosmislenost još više podložna kritici kad u nastavku teksta Konvencija obvezuje stranke da promiču na području odgoja, dakle kod maloljetnika, „nesterotipne rodne uloge” (čl. 14., st. 1., usp. i čl. 12., st. 1.).

Posljedice takvih dvosmislenosti i nejasnoća mogle bi bez sumnje narušiti ono što neke države članice legitimno smatraju bitnim dijelom svoje kulturne i ustavne baštine. Nadalje, mogle bi također uskratiti pravo roditelja da osiguraju svojoj djeci odgoj u skladu s vlastitim vjerskim i svjetonazorskim uvjerenjima, pravom koje jamči članak 2. prvoga Protokola uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava.

Na kraju valja naglasiti da se uporaba takve sporne definicije „roda” ne pokazuje potrebnom kako bi se ostvarili ciljevi Istanbulske konvencije. Upravo je ta terminologija onemogućila postizanje konsenzusa u prihvaćanju Konvencije, pridonijevši usporavanju procesa njezina prihvaćanja te dovodeći neke države do toga da u trenutku pristupanja Konvenciji istaknu legitimne interpretativne izjave, na koje sada, pak, ulažu prigovor druge države stranke koje ih smatraju rezervama općega karaktera. Rasprava se zapravo pomakla na to sporno pitanje.

Situacija do koje je došlo još više žalosti kad se uzme u obzir ozbiljnost fenomena nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koji je nažalost u zabrinjavajućem porastu u Europi te koji, uz jednoglasnu osudu, zahtijeva povezivanje svih nastojanja u sprječavanju uništavanja života i brigu o žrtvama i njihovim obiteljima.

I zaključno, Sveta Stolica podržava svako djelovanje koje istinski pridonosi poboljšanju uvjeta života žena. Istodobno, zbog važnosti antropoloških i socijalnih pitanja koja su posrijedi, duboko žali što se rasprava između međunarodnih nositelja vlasti narušila širenjem široko osporavanoga jezika i teorijama koje, uz ostale stvari, prijete da će se negativno odraziti na temeljnu ulogu koju brak i obitelj zauzimaju za opće dobro i stabilnost naših društava.

“Društva moraju pronaći način da nadvladaju podčinjavanje žena, ali pretvarati se kako ne postoje razlike između muškarca i žene ili čak koristiti tehnologiju radi promjene spola osobe nije rješenje... Biološka i psihološka manipulacija razlikom među spolovima, koju biomedicinska tehnologija želi prikazati kao običan ‘osoban’ izbor, što ona nije, prijeti uništiti onaj izvor energije koji dolazi iz veze muškarca i žene koja je čini plodonosnom i kreativnom.” *Govor pred Općom skupštinom članova Papinske akademije za život, listopad 2017.*

BILJEŠKE:

- 1 Izjava Svete Stolice, Četvrta svjetska konferencija Ujedinjenih naroda o ženama, 5. rujna 1995.
- 2 Ivan Pavao II., Poruka glavnoj tajnici Četvrte svjetske konferencije Ujedinjenih naroda o ženama Gertrude Mongelli, 26. svibnja 1995.
- 3 Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 54.
- 4 Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 286.
- 5 Sveta Stolica potvrđuje da ta objektivna različitost omogućuje istinsku komplementarnost, izvor života, obogaćenja i ravnoteže. Kako je ustvrdio papa Franjo: „U tom smislu treba prepoznati da nas samo naše tijelo dovodi u izravnu vezu s okolišem i ostalim živim bićima. Prihvatanje vlastitog tijela kao Božjeg dara nužno je za primanje i prihvaćanje cijelog svijeta kao Očeva dara i našega zajedničkog doma; naprotiv, kada mislimo da uživamo apsolutnu moć nad vlastitim tijelom, to, često suptilno, prerasta u mišljenje da uživamo apsolutnu moć nad stvorenim svijetom. Učiti prihvaćati vlastito tijelo, brinuti se za njega i poštovati njegov najpotpuniji smisao, bitan je sastavni dio svake istinske ljudske ekologije. Također, potrebno je cijeniti vlastito tijelo u svojoj ženskosti i muškosti kako bismo se mogli prepoznati u susretu s nekim tko je drugačiji” (enciklika *Laudato si'*, br. 155).
- 6 Ta se ontološka ravnopravnost ljudskih bića pokazuje na poseban način u izvornoj različitosti muškarca i žene. Ta je različitost urođena ili izvorna na dva načina: prvo, jer je svaki pojedinac od početka svoga života u cjelovitosti svoga genetskoga identiteta spolno određen kao muškarac ili žena. Spolna različitost određuje ljudsko biće u svim njegovim dimenzijama; fizičkoj, psihološkoj i duhovnoj. Drugo, jer svaki pojedinac nosi u sebi, na genetičkoj razini, naslijeđe muškarca i žene od kojih je dobio život. Spolna je različitost dakle vezana uz prokreaciju.
- 7 Papa Franjo, Govor sudionicima simpozija u prigodi 25. obljetnice apostolskoga pisma „*Mulieris dignitatem*”, 12. listopada 2013.; usp. i apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 286.
- 8 „Ne možemo isto tako zanemariti činjenicu da na oblikovanje našeg bića, bilo muškog bilo ženskoga, nemaju utjecaj samo biološki ili genetski čimbenici, nego također mnogi elementi vezani uz temperament, obiteljsku povijest, kulturu, proživljena iskustva, stečeno obrazovanje, utjecaj prijatelja, članova obitelji i osoba kojima se divimo, kao i druge okolnosti koje zahtijevaju napor prilagodbe. Istina je da ne možemo odvajati ono što je muško i ono što je žensko iz Božjeg djela stvaranja, koje prethodi svim našim odlukama i iskustvima, i gdje postoje biološki elementi koje je nemoguće ignorirati.” Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 286.

Bitno.net

STAV KATOLIČKE CRKVE U HRVATSKOJ O ISTANBULSKOJ KONVENCIJI

»Muško i žensko stvori ih!«

Poruka Hrvatske biskupske konferencije o rodnoj ideologiji
u kojoj biskupi ističu:

1. ČOVJEK PRED IZAZOVOM NOVIH MOGUĆNOSTI ŠTO MU IH PRUŽAJU SUVREMENA ZNANOST I TEHNIKA

Crkva je u svojoj dvotisućljetnoj povijesti, izvršavajući zapovijed svojega Učitelja: „Pođite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenomu” (Mk 16, 15), neprestano pratila čovjeka

u njegovim životnim traženjima, mukama i lutanjima. Pritom je više puta prelazila razne kulturalne pragove i u svjetlu Božje riječi i zakona koje je Bog u trenutku čovjekova stvaranja upisao u njegovu narav prosuđivala kulture, svjetonazore i ideologije s kojima je dolazila u dodir. Tako ona i danas služi čovjeku u susretu sa suvremenom relativističkom i laicističkom kulturom i različitim

izazovima i odgovornostima koje pred njega stavljaju suvremena znanstvena i tehnička dostignuća. U svezi s time spomenut ćemo samo pitanja o početku i kraju ljudskoga života, složenu problematiku genetskoga inženjeringa te različita druga bioetička pitanja, kao i probleme i opasnosti što proistječu iz bezobzirnoga manipuliranja prirodom.

Znanost i tehnika oslobodile su u znatnoj mjeri čovjeka od hirova prirode, što je u njemu stvorilo dojam da može njome posve ovladati i podložiti je sebi, i to ne samo prirodu izvan sebe, nego i svoju vlastitu narav. Pretpostavka za to bila je obezvrjeđivanje naravnoga zakona, čime se željelo ukloniti svaku zaprjeku ljudskoj samovolji. Tako se čovjek, pod dojmom moći koju je postupno zadobivao, a uvjeren da ne postoji nikakav naravni, unaprijed zadani, poredak stvari, sve više počeo stavljati na mjesto Boga i prisvajati sebi ulogu svemoćnoga stvoritelja i zakonodavca, čija je sloboda apsolutna. Ne samo prema učenju Biblije (usp. Post 3), nego i prema povijesnom iskustvu, to je glavni uzrok svih ljudskih nesreća. Naime, pokušavajući po svojoj mjeri radikalno preoblikovati svijet, pa i samu svoju narav, te sebe postaviti za apsolutnoga gospodara života i smrti, za mjerilo istine i laži, za zadnji kriterij dobra i zla, čovjek dovodi u opasnost sebe i sve stvoreno. Analizirajući posljedice takvih čovjekovih nastojanja, francuski teolog H. de Lubac je rekao: „Nije istina da čovjek ne može organizirati zemlju bez Boga. Istina je da je on bez Boga može, na kraju krajeva, organizirati samo protiv čovjeka. Isključivi humanizam je nehumani humanizam.”¹

Jedna od mnogih posljedica te čovjekove preuzetnosti je i aktualna antropološka revolucija, koja svoj najradikalniji izraz i oblik ima u tzv. rodnoj ideologiji. Čini se da se u toj ideologiji ostvaruje upravo ono što je predviđao E. Fromm kada je govorio da ćemo, nakon polaganoga umiranja Boga u prošlom stoljeću, u našem stoljeću svjedočiti smrti čovjeka.²

Stoga mi, hrvatski biskupi, želimo ovom porukom skrenuti pozornost upravo na tu radikalnu i u krajnjoj liniji veoma nehumanu revoluciju, revoluciju koju se pokušava, kao širu lepezu „kulture smrti”, na sve načine usaditi u ljudsko društvo s ciljem da se posve izmijene ne samo temelji zajedničkoga života i njegove nosive vrijednosti, nego i sam čovjek. Na to nas potiče i obvezuje kako osjećaj zbuđenosti mnogih pojedinaca, vjernika i onih koji se tako ne izjašnjavaju, tako i zabrinutost mnogih

1 H. de Lubac, *Il dramma dell'umanesimo ateo*, tal. pr., Brescia 1982., 9.

2 E. Fromm, *Psicanalisi della società contemporanea*, tal. pr., Milano 1960., 386

obitelji i zajednica koje susrećemo u različitim prilikama.

Uvjereni smo da svatko komu je stalo do istinskoga čovjekova dobra ne može ostati ravnodušan prema tom učenju. Svima zato želimo izložiti i ponuditi biblijsko-kršćanska uvjerenja i učenje vezano uz pitanja koja otvara rodna ideologija. Želimo ih podijeliti s vjernicima i sa svim ljudima dobre volje koji zajedno s nama dijele istu tjeskobu i zabrinutost, jer se samo zajednički možemo oduprijeti opasnosti koja prijete čovjeku i njegovoj budućnosti na zemlji. Činimo to uvjereni da je, pred obiljem različitih ponuda i izazova kojima je izložen današnji čovjek i cjelokupno društvo, nužno oblikovati jasne kriterije razlučivanja i ispravna odabira. A upravo je ispravno oblikovanje savjesti ono područje na kojemu, kako je papa Benedikt XVI. istaknuo u svojem govoru u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu (4. lipnja 2011.), Crkva današnjem društvu može pružiti najdragocjeniji doprinos.³

2. ČOVJEK U VRTLOGU RODNE IDEOLOGIJE

Rodnu ideologiju susrećemo pod različitim nazivima: rodna teorija, rodna perspektiva, gender-ideologija i drugo. Iako je ta ideologija danas raširena i prisutna u brojnim područjima života, krajnji cilj koji se njome želi ostvariti često nije tako lako uočljiv. Naime, pobornici te ideologije svoje djelovanje označavaju kao „plemenito nastojanje i borbu protiv diskriminacije” ili govore o „zalaganju za uspostavu slobode i jednakopravnosti” ili pak „za ostvarenje tolerantnosti”. Pomnijim promatranjem rodne ideologije mogu se razotkriti njezini ciljevi i metode kojima se služi.

2.1. Novo shvaćanje seksualnosti

U rodnoj ideologiji suočavamo se s novim poimanjem ljudske seksualnosti, zapravo s novom ideologijom seksualnosti. Rodna ideologija smjera na same čovjekove korijene. Bez čvrstoga uporišta u biologiji, tradiciji i kulturi, ona polazi od pretpostavke da je čovjek po sebi bezrodno biće. Njegov spol jest nešto što je biološki zadano, ali njegov rod s time nema nikakve veze. Polazeći od tvrdnje Simone de Beauvoir, jedne od idejnih začetnica

3 Usp. Govor Pape Benedikta XVI. na susretu s predstavnicima civilnog društva, akademske zajednice, kulture, poduzetnika, diplomatskog zbora i s poglavarima vjerskih zajednica, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, 4. lipnja 2011., u: *Zajedno u Kristu. Pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj*, Zagreb 2012., 73.

rodne ideologije, da „se ženom ne rađa, ženom se postaje”, rodna ideologija kaže da mi zapravo nismo žene i muškarci na temelju prirodnih činjenica koje nas određuju. Radikalno odvajanje spola i roda tvori teorijsko uporište rodne ideologije. Muški i ženski rod (gender), u tumačenju te ideologije, razvija se unutar određenoga društvenoga konteksta. Kao takav podliježe različitim socijalnim i drugim utjecajima. Prema tome, dva roda, muški i ženski, nisu čovjeku prirodno urođeni, već su mu na neki način nametnuti.

2.2. „Rod je fluidna kategorija”

Ako je rod društveno konstruiran, on je podložan promjenama. To znači da postojeći društveni konstrukt, kažu zastupnici te ideologije, treba razgraditi. To treba učiniti jer je čovjek – ujarmljen u dvorodnost (muško – žensko) – izgubio svoju elementarnu slobodu. Za nju se treba ponovno izboriti, što će uspjeti kada se dokinu muškost i ženskost kao rodne kategorije. Takva rodna „sloboda” znači da rod ne može biti uvjetovan nikakvom biološkom datošću. On ne može biti ni vremenski ograničen. Čovjek će moći birati i formirati svoj rod prema vlastitim željama i prohtjevima. Moći će biti što god želi i dok god to želi. Zato se rod treba shvatiti kao fluidnu kategoriju, kao kontinuum u kojemu nema ni stalnosti ni stabilnosti. On je nepredvidiv i ničim određen – osim samovoljom čovjeka koja se ovdje doživljava kao najveći doseg ljudske slobode koja se u konačnici nameće kao zadnji kriterij svakoga osobnoga izbora. Rod je, posegnemo li za usporedbom, sveden gotovo na razinu profesije koja se mijenja prema želji ili potrebi. Takvo shvaćanje roda otkriva se kao jedna od perjanica suvremene diktature relativizma.

Polazeći od takvoga shvaćanja čovjeka, postaje razumljivo da ideologizirano shvaćanje čovjeka vodi u ideologizirano shvaćanje roda koje vodi u otvoreno nijekanje smisla i značenja spola i spolne različitosti u oblikovanju osobnoga identiteta pojedinca. Irelevantnost tih različitosti prepoznaje se i u govoru o braku i obitelji, a najdramatičnije se očituje u pokušajima izjednačavanja homoseksualnih zajednica s heteroseksualnim brakom. Rodne ideologije rade na tome da se brak, kao zajednica muškarca i žene, i obitelj, kao intimna zajednica ljubavi i potpunije čovječnosti, zamijene proizvoljnim tipovima „ljubavnih odnosa” i „obitelji”.

3. TAKTIKE RODNE IDEOLOGIJE

Iako smo nerijetko svjedoci njezina gruba i bezobzirna nametanja, rodna ideologija više teži suprotnom ucjepljivanju u najrazličitije društvene pore. Rodna ideologija se širi prema točno razrađenom planu. Okosnicu toga plana čine „zakon postupnosti”, ideologiziranje temeljnih pojmova, usmjerenost na odgojno-obrazovni sustav, implementacija u zakonodavstvo, napadi na svaku religiju i Crkvu te odbijanje rasprave o praksi „tjelesnih užita-ka” i njihovim rizičnim čimbenicima, a umjesto toga ustrajanje na „ljudskim pravima”, „slobodi izbora” i „nediskriminaciji”.

3.1. Djelovanje prema zakonu postupnosti

Rodna se ideologija ne uvodi odjednom, nego korak po korak. Cilj joj je da čovjek promijeni svijest o sebi kao dvorodnom biću. Da bi se to postiglo, promicatelji rodne ideologije usredotočuju se na ona područja u kojima ta svijest spontano niče i razvija se. To su brak i obitelj. Te se naravne institucije pokušava relativizirati slijedeći psihološko-pedagoški zakon postupnosti. Najprije im se mijenja postojeći sadržaj i značenje. Sljedeći je korak, koji se danas tek „potiho” najavljuje, rastakanje, odnosno nestanak tradicionalnoga poimanja braka i obitelji. S tim se ciljem poduzimaju različite inicijative kojima je cilj odvojiti djecu od njihovih obitelji i od utjecaja obiteljskoga odgoja. Tako se želi u procesu odrastanja djece oslabiti i onemogućiti prirodnu identifikaciju s majkom i ocem koja je vrlo važna za oblikovanje muškoga, odnosno ženskoga identiteta.

3.2. Ideologiziranje temeljnih pojmova

S taktikom postupnosti usko je povezano ideologiziranje pojmova i nasilje na jezičnom području. To se čini uvođenjem novih, često dvosmislenih pojmova, kao i prekrajanjem starih – nekim oblikom „lingvističkoga inženjeringa” s vrlo profinjenim metodama. Naime, određene se riječi potiskuju iz upotrebe, što dovodi do njihova zaborava, a onda i do gubitka njihova autentičnoga smisla i značenja. Upravo je to stvarni smisao i cilj zamjenjivanja riječi „majka”, „otac”, „supružnici” riječima „roditelj 1”, „roditelj 2”, „partner A”, „partner B” ili „C”... Sve to pridonosi razaranju jedino prihvatljivoga pojma braka i obitelji, onoga utemeljenoga na ljudskoj naravi i na biblijskom nauku, kao i stvaranju fluidnoga spolnoga identiteta. Imajući u vidu važnost

značenja i upotrebe spomenutih pojmova, možemo razumjeti zbog čega je u Hrvatskoj u određenim krugovima pružan tako snažan otpor i protivljenje da se referendumom izglasa i zatim u Ustav unese definicija braka kao životne zajednice muškarca i žene. Kolika je važnost takvoga ishoda referenduma pokazuje i činjenica da se pobornici rodne ideologije s njime ne mire, nego nastavljaju na drugi način i dalje voditi svoju borbu protiv njegova biološkoga i iskonskoga društvenoga značenja.

3.3. Usmjerenost na odgojno-obrazovni sustav

Rodna se ideologija obraća najvećim dijelom djeci i mladeži. Naime, nije lako urušiti prirodan i „stabilan” rodni identitet zrelih muševa i žena. Iako ga nije lako razoriti, ipak se agresivnim, ali podmuklim djelovanjem može i to postići ili makar utjecati na stvaranje iskrivljenoga poimanja spolnoga i rodnoga identiteta muškarca i žene. U tom svjetlu moramo promatrati i prosuđivati panerotizaciju društva i kulture, kao i toleriranje ili čak poticanje raznih devijantnih načina seksualnoga ponašanja (npr. pornografijom i sl.). Djeca i mladež izloženi su danas nebrojenim negativnim primjerima i utjecajima te planskim odgojno-obrazovnim programima i smjernicama koje oni nisu, u životnoj fazi u kojoj se nalaze, sposobni razumjeti, što u njima stvara osjećaj zbuđenosti i konfuziju. A to i jest cilj pobornika rodne ideologije. Naime, u takvom je kontekstu djeci i mladima otežano pravilno oblikovati vlastitu spolnost, što za posljedicu ima lutanja i traženja samih sebe unutar „kontinuumu roda”. Smjernice takve naravi mogle se prepoznati i u dijelu 4. modula Zdravstvenoga odgoja (spolni odgoj), koji se i dalje kroz školski program nastoji nametnuti našoj djeci, čak i protiv volje njihovih roditelja. U svemu tome nemalo zbunjuje činjenica kršenja relevantnih međunarodnih i domaćih pravnih akata (npr. Opća deklaracija o ljudskim pravima, čl. 26, paragraf 3; Ustav RH, čl. 63), koji roditeljima daju ne samo pravo, nego i dužnost odgajanja vlastite djece. Umjesto da se ta prava i dužnosti poštuju, oni se, kako vidimo, uvođenjem programa te praksom koja se na njih oslanja posve ignoriraju i osporavaju. Treba istaknuti da tako stvorena situacija nije slučajna. I ovom prilikom želimo naglasiti da roditelji imaju prirodno i zakonsko pravo i dužnost odgajati svoju djecu u skladu sa svojim svjetonazorom i vrijednosnim sustavom, odnosno vjerom. Svatko tko im to osporava ili onemogućava, čini prema njima tešku nepravdu i krši

jedno od njihovih temeljnih prava. Stoga je posve razumljivo da je ideološko nametanje i upletanje u područje odgoja u više europskih zemalja potaknulo žestoke reakcije i prosvjede roditelja i mnogih drugih kojima je stalo do ispravnoga i cjelovitoga odgoja budućega naraštaja.

3.4. Implementacija u zakonodavne sustave

Rodnu ideologiju se implementira ne samo u odgojno-obrazovne, već i u zakonodavne sustave. Njezini pobornici žele utjecati na zakonodavstvo i putem njega. To se čini preko različitih međunarodnih institucija, počevši od UN-a preko europskih krovnih institucija pa sve do zakonodavstava pojedinih zemalja. Zajedno s nekim drugim suvremenim svjetonazorskim trendovima, rodna se ideologija etablira kao svojevrsna duhovna diktatura koja beskompromisno guši osobnu i društvenu slobodu. Tu se antropološku revoluciju nameće „odozgor prema dolje”, širi se od raznih centara moći i nastoji zahvatiti čitavo čovječanstvo. Zakoni koji promiču rodnu ideologiju kao u pravilu žele redefinirati brak i obitelj s ciljem izjednačavanja istospolne zajednice s heteroseksualnim brakom. U sljedećem se koraku, kako se to može vidjeti u nekim zemljama, uvode zakoni koji istospolnim zajednicama omogućuju i posvajanje djece. Ti se zakoni donose prema spomenutoj taktici postupnosti, uvodeći drukčiji pogled na vrijednosti i legalizirajući nove načine ponašanja.

U svojim temeljnim postavkama rodna se ideologija ne samo razlikuje od temelja kulture i civilizacije u kojoj je čovjek tijekom mnogih tisućljeća rastao i u kojoj se društvo oblikovalo, nego je i u dubokoj suprotnosti sa zakonima ljudske naravi i s kršćanskom, odnosno biblijskom vizijom čovjeka. Htjeli bismo stoga ne samo upozoriti na zablude rodne ideologije, nego i pokazati temelj na kojemu će i današnji čovjek moći graditi svoj identitet i s njim povezano dostojanstvo i ljepotu ljudskoga življenja.

4. ČOVJEK JE STVOREN KAO MUŠKARAC I ŽENA

Viziju čovjeka, njegove naravi i njegova poslanja kršćanin otkriva već na prvim stranicama Biblije. Božje stvaralačko djelo svoj vrhunac doseže u stvaranju čovjeka. On je dio stvorene prirode, ali i biće kojemu Bog posvećuje posebnu brigu i pažnju. Sve što je stvoreno čovjek nadilazi svojom produhovljenom naravi, svojim vječnim

određenjem i upućenošću na transcendenciju, na svojega Stvoritelja. Jedino je čovjek, među svim stvorenjima, kako čitamo na početku Biblije, stvoren „na sliku Božju” (Post 1, 27). Time je njegovo dostojanstvo uzdignuto do neslučenih visina. Čovjek, međutim, kaže biblijski pisac, nije stvoren sam i nije sam sebi dostatan. Bog čovjeka stvara u različitosti spolova, kao muško i žensko: „muško i žensko stvori ih” (Post 1, 27). Nakon što ga je stvorio, Bog iznova potvrđuje da čovjek, stvoren kao muškarac i žena, odgovara njegovu naumu: „I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro” (Post 1, 31).

U muškarcu i ženi prepoznajemo njihovu različitost, ali i uzajamnu usmjerenost, kompletnost koja je neodvojiva od njihove naravi. Spol i rod usko su i neodvojivo povezani, iznutra međuovisni, moglo bi se reći – dva su lica jedne te iste „ljudske” stvarnosti. Muško i žensko, kako ih je Bog zamislio i stvorio, dva su jednakovrijedna, zbog toga i jednakopravna roda.

Tu temeljnu istinu o sebi samome i o svojoj naravi čovjek nije nikad dovodio u pitanje. Oni do kojih nije prispio kršćanski navještaj svojim su razumom – polazeći od naravi stvorenoga svijeta i čovjeka – spoznali temeljne oznake i kriterije čovjekove egzistencije. Čak i ako je u pojedinim razdobljima bilo devijacija, one su uvijek, prije ili kasnije, prepoznate kao takve.

5. MUŠKARAC I ŽENA – JEDINSTVO U RAZLIČITOSTI

Biti žena ili biti muškarac način je postojanja, a ne tek puki „atribut” ljudskoga bića. Čovjek je biće koje komunicira, daje i prima, u čemu njegova spolnost ima vrlo veliko značenje. Tako će različitost muškarca i žene svoj osobit smisao dobiti u njihovu uzajamnom sjedinjenju. Na tu usku povezanost i jedinstvo koje su pozvani ostvarivati upućuje i sam Isus: „Dvoje njih bit će jedno tijelo” (Mt 19, 5). Različitost muškarca i žene nije zaprjeka, već poseban put ostvarenja bračnoga i obiteljskoga zajedništva. To zajedništvo svoj blagoslov dobiva u daru/rođenju novoga ljudskoga bića. Bračno zajedništvo muškarca i žene prirodno je okruženje za nastanak i rast ljudskoga života. Upravo ta iskonska zajednica muža i žene mjesto je prvih koraka i prvih riječi, prvih spoznaja svijeta i početnih koraka vjere. Zato je značenje majke i oca u obitelji i u odgoju nemjerljivo. Nikada ne će moći „jedan otac” ili „više očeva” zamijeniti majku u obitelji. Ali isto tako ni „jedna majka” ili „više majki” ne mogu zamijeniti

oca u obitelji. Njihova je uloga nezamjenjiva i komplementarna. Ako igdje, onda u obitelji čovjek ima priliku učiti živjeti u različitosti i prihvaćati drugoga. Obitelj je, kaže papa Franjo, temeljna stanica društva, mjesto „gdje se uči suživotu u različitosti i pripadnosti drugima”.⁴ Ona je škola solidarnosti i ljubavi, ambijent darivanja i prihvaćanja.

6. ISTINA O ČOVJEKU UPISANA JE U SAMOGA ČOVJEKA

U rodnoj se ideologiji mogu prepoznati antropološke posljedice spolnoga, bračnoga i obiteljskoga relativizma koji ide do te mjere da se niječu prirodne datosti čovjeka. Značenje i „govor” tijela gotovo se potpuno zanemaruje. Rodna ideologija suprotstavlja se i „ljudskoj ekologiji”. Na tu je činjenicu upozorio i papa Benedikt XVI. koji kaže: „Očigledno je duboka zabluda ove teorije i antropološke revolucije koja u njoj nalazi svoj temelj. Čovjek niječe da ima narav koju predodređuje njegova tjelesnost, koja obilježava ljudsko biće. On sam niječe vlastitu narav i odlučuje da mu ona nije predodređena datost nego nešto što on sam sebi stvara. Muškarac i žena kao datost stvaranja, kao narav ljudske osobe, više ne postoje. Čovjek poriče vlastitu prirodu. On je sada samo duh i volja. Manipulacija prirodom koju, kada se odnosi na okoliš, danas osuđujemo, postaje ovdje, kad je u pitanju on sam, čovjekov temeljni izbor.”⁵

Benedikt XVI. dobro uočava da se tu događa nešto gotovo nepojmljivo, ali nažalost stvarno. Naime, dok čovjek s jedne strane danas sve više osjeća da ipak ne može do beskrajna manipulirati prirodom, nego da mora, ako je želi spasiti i sačuvati, koliko-toliko poštivati zakonitosti koje su u nju upisane, s druge strane, kad se radi o njegovoj vlastitoj prirodi, to ne želi i ne će, nego se i dalje prema njoj i zakonima u nju upisanima odnosi posve samovoljno. Danas se s pravom zgražamo zbog neodgovorna odnosa prema prirodi i zbog nebrojenih oblika manipuliranja njome. Isto tako zabrinuti smo za budućnost našega planeta. No kad je u pitanju sam čovjek, kao da nestaju zgražanje i osuda, a manipuliranje i eksperimentiranje njegovom vlastitom prirodom postaju pohvalni i poželjni. Kako to razumjeti? Kako objasniti toliku zabrinutost za budućnost prirode, a poigravati se budućnošću čovjeka, koji je kruna svega što je Bog stvorio? Tko tako zasljepljuje čovjeka i poigrava se njime?!

⁴ Papa Franjo, *Evangelii gaudium* – Radost evanđelja, br. 66.

⁵ Govor pape Benedikta XVI. predstavnicima Rimske kurije 21. prosinca 2012.

7. ČOVJEK, REMEK-DJELO STVARANJA

Činjenica da je čovjek stvoren kao osoba na sliku Božju ili – kako je rekao papa Franjo – da je „remek-djelo stvaranja”⁶ otkriva veličinu čovjekova dostojanstva. Istina njegove naravi, to da je stvoren i da postoji kao muško i žensko, prožima i treba prožimati čovjeka u potpunosti. U protivnom, ne će moći otkrivati bogatstvo vlastite spolnosti, nego će stalno biti izložen opasnosti da mu netko drugi kaže „tko je on”. Rodna ideologija tako s jedne strane apsolutizira ljudsku slobodu, a s druge strane lišava čovjeka temeljnoga oslonca na kojemu počivaju njegov identitet i dostojanstvo.

Znajući to, ne dopustimo da ni mi koji ispovjedamo vjeru u Boga Stvoritelja, ni ikoji čovjek, a pogotovo nitko od malenih, tj. djece i mladeži, ne upadne u tu smrtonosnu mrežu. Nemojmo se bojati biti ljudima kakvima nas je Bog zamislio i stvorio. Nemojmo preotimati Bogu njegovo mjesto i ulogu. Ne stavljajmo se na Božje mjesto. Prihvatimo biti njegova stvorenja, njegova djeca. To je jedini put do istinske slobode, sreće i ljudske punine.

8. PRUŽAJMO SVJEDOČANSTVO ŽIVOTA

Najbolji odgovor na izazov nove ideologije jest autentičan navještaj i življenje evanđelja. To je najbolja zaštita protiv mentaliteta i duha rodne ideologije jer učvršćuje svijest kršćanina o njegovu „čovještvu” kakvo je izišlo iz ruku Božjih. To je svijest da smo djeca Božja, da smo jednakovrijedna braća i sestre („muško i žensko”) kojima je povjeren budućnost čovječanstva i svega stvorenoga. Mi smo Božja „slika” preko koje on na jedinstven način želi biti prisutan u svijetu. Taj je svijet on stvorio. Štoviše, nakon što je bio grijehom narušen, po Sinu svojem Isusu Kristu, obnavlja ga i spašava.

Ta svijest mora prožeti svakoga od nas. Prožeti njome, ne ćemo moći ne osjetiti potrebu svojim životom i radom humanizirati ljudsko društvo, biti stvarateljima humanijega svijeta. Iz te perspektive nije ni moguće drukčije djelovati. Tako ćemo otkriti da navještaj evanđelja znači živjeti one vrijednosti – ljubav, vjernost, brak i obitelj – koje su odgovor na duboku čežnju ljudskoga srca.

Na kraju ove poruke obraćamo se vama, draga mladeži, riječima Andréa Frossarda, člana Francuske akademije: „Vaš se naraštaj, dragi mladi, nalazi uoči dana kad će biti stavljen u položaj kakva ranije

⁶ Homilija pape Franje u Domu sv. Marte 28. veljače 2014.

ISTINA O
„ISTANBULSKOJ KONVENCIJI“

Subota, 17. ožujka 2018.
u 18.30 sati

Predavači:
Ladislav Ilčić, prof.
Udruženje Glas roditelja za djecu - GROZD

Hrvoje Zekanović, prof.
Saborski zastupnik HRASTA - a

DVORANA GOSPE SINJSKE

nije bilo. Nećete se trebati boriti za istinu kao Solženjicin i ruski disidenti, za slobodu poput europskih pokreta otpora, ili kineskih studenata za pravdu u ime siromašnih i potlačenih; nećete trebati samo braniti dostojanstvo ljudskog bića, morat ćete se izjasniti o samoj njegovoj srži... Vi ćete se morati pitati o ljudskoj naravi i, ako niste zaboravili naučavanje svojih Crkava, znat ćete da jedina ispravna definicija koja je o njoj ikad dana – jest ona iz Svetog pisma i Objave, ona koja je na početku naše civilizacije i poštovanja dostojanstva čovjeka, uz koje stoljećima barem riječima pristajemo. Svaka druga definicija snižava ljudsku osobu.”⁷

Stoga vas, dragi mladi, kao i sve do kojih ova naša poruka dođe, pozivamo da se čvrsto držite te jedine ispravne definicije čovjeka, da prema njoj živite, a svaku drukčiju, lažnu i čovjeka nedostojnu, odlučno odbacujete. „Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, muško i žensko stvori ih!” (Post 1, 27). To je čovjekovo dostojanstvo i identitet koji smo svi pozvani živjeti i jedni drugima svjedočiti!

U Zagrebu 15. listopada 2014.

Biskupi Hrvatske biskupske konferencije

⁷ André Frossard, Bog u pitanjima, hrv. pr., Split, 2009., 142–143.

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC, HODOČASNIK GOSPI SINJSKOJ

Na proputovanju za Supetar na Braču, kamo je pošao na liječenje i oporavak, zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac je tri dana bio gost splitskog biskupa dr. Kvirina Bonefačića. Odatle je 19. siječnja 1938. pošao u pratnji preuzvišenoga Bonefačića i svoga ceremonijara dr. Dragutina Nežića na hodočašće u Sinj, u svetište „Čudotvorne Gospe Sinjske”. Naime, na početku svoje nove službe, nakon što je po smrti nadbiskupa dr. Antuna Bauera, 7. prosinca 1937., preuzeo upravu Nadbiskupije zagrebačke, želio je posjetiti i pozdraviti Bogorodičino svetište u Sinju i pred „svetom slikom moliti za se i za svoje vjernike”.

S KRIŽEM SVEGA NARODA

Kroničar je zabilježio da se u toj prigodi u crkvu „sleglo mnogo svijeta, da vidi Metropolitu Hrvata. Učenici franjevačke gimnazije u crkvi su stali u špalir, a uz njih su bili svi njihovi profesori. Na zgradama gimnazije, Svetišta i Katoličkog doma izvešene su hrvatske zastave, a zvana su svečano slavila! Preuzvišeni, pošto se pred Presvetim i pred Čudotvornom Gospom Sinjskom pomolio, učinio je posjet franjevačkom samostanu, župniku, franjevačkom sjemeništu i gimnaziji posjetivši sve razrede. Pozdravljen od svih oo. franjevaca, koji su mu se od srca zahvalili na posjetu, vratio se u Split”.

Mladi nadbiskup došao je pritiješnjen nevoljama što su uvelike opteretile hrvatski narod i Katoličku Crkvu u njemu. Ponajprije to bijahu grijesi pometnuća (abortusa), psovke, nepoštivanja nedjelje i bračne nevjere. Koliko treptaja i tada u tom srcu koje je u Marijinim svetištima nadnaravnom ljubavi cjelivalo obespravljeni puk i lažnim ideologijama zavedeni narod i molilo: „Pogledaj na nas, milena Mati, svrni k sirotam pogled svoj zlatni! Pogledaj na dječicu hrvatsku da ih nikada ne

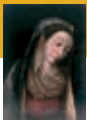
ofuri mraz grijeha i opačine! Pogledaj na hrvatske mladiće i djevojke, da ostanu vazda čisti i pobožni! Pogledaj na hrvatske muževe i žene, da čuvaju neokaljanu bračnu vjernost i čuvaju se odurnih opačina, koje oskvrnjuju svetost bračnoga života! Pogledaj na hrvatske starce i starice, da im milostivi Bog po Tvom zagovoru olakša jade starosti, oprosti grijeha i pripremi sretnu vječnost!

Mi pak sa svoje strane obećajemo svi, da ćemo Ti ostati vjerni i iskreni štovatelji! Vjerni dok budu žuborili potočići naši, šumile rijeke naše, dok se bude pjenilo sinje more naše. Vjerni dok se budu zelenile livade naše, dok se budu zlatile njive naše, dok se budu sjenile tamne šume naše, dok bude mirisalo cvijeće domovine naše!”

ODVJETNIK OBESPRAVLJENIH

Mladi nadbiskup Stepinac postade uistinu ponizan i vjeran predvodnik puka Božjega. Ne zato što je kao franjevački trećoredac nastojao živjeti skromno i ponizno, nego zato što se kao Božje dijete, stvorenje Božje klanjao jedinome pravome, Trojedinome Bogu: Ocu koji nam ljubavlju Duha Svetoga posla Sina svoga za Spasitelja. Kao kršćanin žive, neustrašive i cjelovite vjere nije izmicao pred kušnjama života već je iz dana u dan sve snažnije grlio križ Kristov i na postajama svoga osobnoga križnog puta postajao sve sličniji svome Učitelju, svjestan: „Kad se s Isusom trpi, onda sve biva lako.” Kako je to naslutila hrvatska kiparica Mila Wood koja je na sedmoj postaji križnoga puta u bazilici Gospe Sinjske, u Isusovu liku prikazala i počastila Gospina hodočasnika i Kristova učenika Alojzija Stepinca!

A on je postupno sve više shvaćao da samo u slobodnom narodu može biti slobodna Katolička

Crkva i da Evanđelje po Crkvi donosi narodu jamstvo slobode, mira i bolje budućnosti.

Iz pisma koje je uputio ministru unutarnjih poslova Antonu Korošecu, 23. ožujka 1936., možemo razabrati svu ozbiljnost političkog položaja hrvatskog naroda u Kraljevini Jugoslaviji. Naime, suočen svakodnevno s progonom hrvatskog življa i nepravdi, blaženi se Stepinac u tom pismu zauzeo za sirijskog komandanta artiljerijskog puka generala Kozela. Pisao je: „Splitski biskup preuzv. Bonefačić upozorio me na g. artiljerijskog pukovnika Kozela, komandanta artiljerijskog puka, ako se ne varam, u Sinju. Za mjesec dana imao je isti da polaže ispit za generala. Kako je čovjek veoma sposoban (još iz austrijske vojske) revan i savjestan, sigurno je da bi ispit položio i prema tome morao biti unaprijeđen za generala. Ali gle, mjesec dana prije toga penzioniran! Je li to slučaj? Ili je sistem? Opće je uvjerenje da tu vlada sistem da Hrvat ne može ni ne smije doći ni na jedan odlučniji položaj. Sličan je slučaj bio predlani s najsposobnijim pomorskim oficijom Ernyem, komandantom podmorničke flote. Tko da izbroji uopće sve slučajeve?

Reći će mi možda tko god da to na mene na spada. To je istina. Ali svakako spada na mene to da svrnem kao objektivan posmatrač pogleda odlučujućih faktora na to da nezadovoljstvu i stanju u zemlji, specijalno što se tiče Hrvata, nije nipošto kriva Katolička Crkva, nego nešto sasvim drugo.

Možda ne bi bilo zgoroga, Gospodine Ministre, da svratite na ovaj slučaj pogled Njegovog Kraljevskog Visočanstva kneza Pavla i g. pretsjednika vlade.

Jedno je sigurno. Ovakav sistem i ovakove metode ne vode k dobru nego vode k rasulu države za koju su se zalagali najbolji naši ljudi kroz tolike decenije.”

Dakle, nadbiskup Stepinac prispio je u Sinj s „križem cijele jedne nacije” osvjedočen da „narod naš ne će propasti dok bude imao vjere u Majku Božju.” Studij teologije, svećenička sprema i okupljanja Božjega naroda u marijanskim svetištima već tada su mu omogućila shvatiti istinu, da „gdje cvate prava pobožnost prema Majci Božjoj možemo biti sigurni i o čistoći vjere Kristove”. Njegov vjernički stav oblikovao se Božjom pomoći kroz čašćenje Majke Božje od najranije dobi u roditeljskom domu i dozrio je kroz neustrašivo posluživanje Evanđelja hrvatskom narodu do uskliku na dovršetku zemaljskog života: „Hvala Majci Božjoj za više nego majčinsku pomoć u cijelom mom životu.” Bilo je iskustvo života koje se preobrazilo u uporište crkvenog i narodnog jedinstva i opstanka u iskustvenoj zbilji da je „ljubav prema Majci Božjoj zalag opstanka hrvatskog naroda”.

U štovanju Majke Božje koju je najčešće zavezivao: „Kraljice Hrvata”, „Utočište grješnika” „Pomoćnice kršćana” i „Majko Božje milosti” otkrio je potrebu ljubavi prema svome narodu iz kojeg je ponikao. Očitovao ju je u govoru katoličkim akademikarima i akademikarkama 27. ožujka 1938. rekavši: „Mnogo se, istina, govori o ljubavi prema narodu. Ali nerijetko govore o njoj već zato što koristi njihovu džepu. Drugi opet zato da lakše pokriju razne prljavštine. Treći zato što su željni slave. No za uvjerenog katolika ljubav prema narodu nije predmet trgovine ni za novac ni za slavu, nego je ona moralna i etička dužnost.”

Kad je 30. srpnja 1934. u bolnici u Zagrebu umro veliki hrvatski učenjak i ponos hrvatskog klera *mons. Frane Bulić* nadbiskup Stepinac je odredio „da veliko zvono zvoni u katedrali” i u njoj je održao svečani Requiem. Volio je i cijenio čelik karakter don Franu Bulića i zamislio se valjda kod toga u sudbinu i budućnost hrvatskog naroda, pa je u svoj dnevnik zapisao: „Jedan za drugim pada u grob, a režim sve više stiže svaki dah hrvatski.”

S pogleda u Gospin lik crpio je snagu i kad je u bezbožnom komunističkom sustavu zastupao i branio taj dah i duh hrvatski. Kako bi bez hrabrosti, koja mu je iz toga zrenja pridolazila, hrabro dizao

glas protiv progona Crkve i naroda, protiv neljudskih postupaka s čovjekom bilo koje vjere i narodnosti bio, izrugivanja istinama katoličke vjere, širenja uvreda na Isusa Krista, Sina Božjega i njegovu bezgrješnu Majku, Bogorodicu. Ona mu bijaše nadahnuće kad je u *Pastirskom pismu* s općih Biskupskih Konferencija u Zagrebu, 20. rujna 1945., zajedno s drugim biskupima osudio gaženje prava Katoličke crkve i ustavnih načela slobode vjeroispovijesti te zaiskao od vlasti da spriječi ubijanja nevinih ljudi, napose, svećenika i da ne priječi djelovanje sjemeništa Katoličke Crkve, što ih je Crkva najvećma materijalnim žrtvama sagradila i uz najveće napore uzdržava, pa da bude pošteđeno i sjemenište u Sinju, gdje se mladići pripremaju za pastire besmrtnih duša i apostole Bogorodičine slave.

Kako neustrašiv bijaše nadbiskup Stepinac kad je u pismu upućenom 11. kolovoza 1945. dr. Vladimiru Bakariću, predsjedniku vlade Federativne Hrvatske, tražio slobodu i poštivanje prava Crkve i roditelja na kršćanski odgoj, te se opetovno zauzeo za djelovanje i *pravo javnosti* „gimnazije franjevacu u Sinju“.

„PO MARIJI K ISUSU“

Hodočasnici, koji poput blaženog Alojzija Stepinca hodočaste u hrvatska narodna Marijina svetišta, a on ih je nabrojio ovim redom: Mariju Bistricu, Sinj, Trsat, Kamenita Vrata u Zagrebu, Trški Vrh, Remete, Vinagoru, Volavje, Dol, Jastrebarsko, Voćin, Petrovaradin, Aljmaš, Olovo, Gospi od Škrpjela (Boka Kotorska), shvaćaju i vjerničku snagu jedinstvenog korpusa hrvatskoga naroda objedinjena vjerom.

Oni hodočaste svjesni da od Boga mogu dobiti sve što im je potrebno i za dušu i za tijelo i da je za to najkraći i najsigurniji put obratiti se Majci Božje milosti, presvetoj Bogorodici. Naime, on je naučavao i živio osvjedočen da „pobožnost prema Majci Božjoj dovodi duše Isusu Kristu“ i stoga je lažna promidžba krivovjeraca da bi „štovanje Majke Božje umanjivalo čast Kristovu“. Što više on je učio da „pobožnost Majci Božjoj i nasljedovanje njenih vrлина uklanja najprije ono što nas udaljuje od Boga“, i stoga „prvi uvjet, ako želimo iskazati počast Bogorodici jest da prestanemo grijешiti“.

Na upit kako častiti Majku Božju, on je savjetovao vjernicima da se upišu u Njezinu bratovštinu ili kongregaciju, nose Njezin škapular ili medaljicu, javno mole krunicu, skinu šešir na raskršću cesta ili

putova i pomole se pred Njezinom slikom, pretplate se i šire tisak i literaturu koja govori o Majci Božjoj, posvećuju Njoj sebe i svoju obitelj, kite Njezine oltare, slike ili kipove, postavljaju Njezin lik na ulaz svoje kuće ili u svom vrtu. Njoj u čast pjevaju pjesme, sudjeluju u procesijama Njoj u čast ili pješače do kojeg Njezina prošteništa.

Osobiti pak način štovanja Bogorodice je molitva krunice! Mnogo je puta uskliknuo: „Krunicu u ruke!“, jer je ona „jedno od najuspješnijih sredstava u našoj ruci da nađemo milost Božju“. Naime, „Gdje je krunica tu je Majka Božja, a gdje je Majka Božja, tamo je sigurno i Isus s njom. a gdje je Isus tamo je Bog, tamo je sve!“

„NASLJEDOVATELJI MOJI BUDITE U ČASĆENJU MAJKE BOŽJE!“

Ponizni sinjski hodočasnik Alojzije Stepinac napisao je kao lepglavski sužanj zbirku propovijedi o svecima štovateljima Majke Božje. Svaku je propovijed završio riječima: „Nasljedovatelji moji budite!“ Poslužio se riječima sv. Pavla koji se vjernicima predstavio kao nasljedovatelj Kristov (usp. 1 Kor 11,1). Što je uočio na svecima i sveticama Katoličke Crkve i sam je primjereno ostvario u svom životu. Stoga nas s pravom može ohrabriti riječima: „Nasljedovatelji moji budite u časćenju Majke Božje!“

Taj i takav stav oporučno je ostavio hodočasnicima Majke Božje Sinjske, vjernicima Zagrebačke nadbiskupije i cijelom hrvatskom narodu:

„Život bi u obitelji bio težak, kad ne bi bilo majke. Crkva je jedna velika Božja Obitelj. Bog se je pobrinuo za Majku te Obitelji, a to je Blažena Djevičica Marija, Majka Božja i Majka naša. Dragi moji dijecezani! Naši su očevi i djedovi upravo posijali Marijinim crkvama čitavu našu domovinu. Njezin sveti lik stajao je na bojnim zastavama naših pređa, kad su polazili u boj 'za krst časni i slobodu zlatnu'. Pred Njezinim su svetim likom klečali raskajani, moleći od Boga oproštenje grijeha po zagovoru One, koja je 'utočište grješnika'. U Nju su stavljali svoje nade u svim teškim časovima i osobnoga i narodnoga života.

Nastavite tradiciju svojih otaca na što vas uostalom bez prekida opominju i vrhovni poglavari Crkve, kao vrhovni učitelji vjere. Ako budete uvijek iskreno štovali i ljubili Bogorodicu, onda će se i na vama ispuniti ono, što veli Mudrac: 'Tko časti mater svoju, sabire blago' (Sir 3, 4). Samo komunističko bezboštvo, koje je odbacilo svaki stid, bilo je u

Blaženi Alojzije STEPINAC (Brezarić, 8. svibnja 1898. - Krašić, 10. veljače 1960.); imenovan nadbiskupom koadjutorom zagrebačkom nadbiskupu dr. Antunu Baueru 28. svibnja 1934. Za biskupa je posvećen 24. lipnja 1934., a rezidencijalni nadbiskup postao je 7. prosinca 1937. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata bio je evanđeoski zastupnik ljudskih prava, a zato što pod pritiskom komunističkog režima nakon rata nije pristao na stvaranje nacionalne Crkve odvojene od Rima, montiran mu je sudski postupak na kojem je, 11. listopada 1946., osuđen na 16 godina strogog zatvora. U prosincu 1951. režim gaje narušena zdravlja i s naznakama smrtonosne bolesti premjestio iz zatvora u Lepoglavi na izdržavanje kazne u župnu kuću rodne župe. Pio XII. učinio ga je 12. siječnja 1953. kardinalom. Umro je kao mučenik 10. veljače 1960., a papa Ivan Pavao II. proglasio gaje blaženim u Mariji Bistrici 3. listopada 1998. godine.

stanju, kad se je dočepalo vlasti u našoj domovini, da čak u školske udžbenike uvrsti besramnu hulu protiv Bogorodice, koju sam im uostalom spočit-
nuo već 1946. na poznatom nazovi-sudu, kad su se ponadali, da će jednim potezom pera izbrisati Katoličku Crkvu iz naše domovine. Ne dao Bog, da ikada itko od vas pođe tragom tih nesretnika u huljenju Bogorodice! Za takvoga će vrijediti riječ istoga Mudraca: 'Tko ogorčava život materi svojoj, proklet je od Gospoda' (Sir 3, 16)."

Dakle, po štovanju Majke Božje u njemu je dozrijelo ovo osvjedočenje: „Dok u čovjeku srce kuca znak je da još živi. Isto je tako u čovjeku dok se spominje Djevice Marije znak da još živi duhovnim

životom.” Neka to iskustvo marijanske pobožnosti učvrsti korake svakog hodočasnika Majci Božjoj Sinjskoj i hodočasnika prema slavi neba. Naime, neka svaki osjeti ono što je oblikovalo izabrani duh bi. Alojzija Stepinca sve do mučeničke smrti, kojega nam je bi. Ivan Pavao II. postavio za kompas životnog ravnanja, da „svuda procvate svetost gdje se dođe u dodir s Marijom, Majkom Božjom”.

Osim toga, svaki će Gospin štovatelj oćutjeti radost života zajamčenu njegovim riječima: „Što ćemo više istinski i duboko ljubiti Mariju, što ćemo više za Mariju živjeti, toliko će više i u nama biti, živjeti i rasti Isus Krist.”

dr. Juraj Batelja, postulator

DESETI GUBAVAC

(NE)MOGUĆA EVANĐEOSKA PRIČA.

1.

Isuse, sjećaš li se ti mene?
Pa nije to bilo tako davno.
Otrprilike lani u ovo doba.
Pa evo, da te podsjetim:
Dolje, pri dnu ove suhodoline,
na dno našega sela, ispod groblja.
Bilo nas je deset, odbačenih,
jer tako je moralo biti.
Čuli smo kako se podigla graja,
a kad smo shvatili tko se primiče,
uzverali smo se sve do na domak puta
i vikali, derali se na sav glas:
Isuse, učitelju, smiluj nam se!
I ti si nam se doista smilovao.
Sjećaš se kako si nas uputio:
Idite, pokažite se svećenicima!
Njih devet je otišlo, a ja nisam.
Jer ja sam Samarijanac!
Nisam se imao kome pokazati!
Jesam, uputio sam se dio puta
zajedno sa svima ostalima,
a onda se dogodilo čudo...
Ostalo svi znaju, ili barem misle
da znaju što se je dogodilo.

2.

Isuse, zato bih volio da navратиš,
da malo dođeš k meni, u moju kuću.
Upravo sam se vratio s puta.
Rasprtio sam svoje živinče,
magare, mojega vjernog pratitelja.
Znaš, vratio sam se starom poslu.
Prije nego sam ogubavio putovao sam.
Nastojao sam, koliko sam znao, trgovati.

Tako sam često išao put Arabije,
na onu stranu rijeke Jordana,
onda uz obalu Mrtvoga mora,
pa dolje sve na jug kroz Arabu.
Uglavnom bi došao do Petre,
gdje sam od arapskih trgovaca
kupovao mirodije i tamjan,
i to nosio nazad, put Samarije.
Od toga sam hranio obitelj
i kako vidiš, uspio sam s trudom
podići i ovu skromnu kućicu
za sebe, ženu i svoju djecu.
Vidjet ćeš kako su lijepa i dobra,
ne znam na koga su se umetnuli.

3.

Isuse, kad je ova naša susjeda,
a svi mi znamo kakva je to žena,
u podne sva zadihana dotrčala
sa Jakovljeva zdenca, ali bez vode,
pa stala na sav glas pripovijedati
koga je na zdencu susrela,
i što joj je taj neznanac sve rekao,
odmah sam znao da si to ti!
Nitko drugi nije mogao biti!
A ja sam taman skidao teret
i spremao prtljagu u kuću.
Nisam sve ni stavio na svoje mjesto,
kad mi se srce uzlupalo, na pomisao
da ću te opet sresti, opet vidjeti!
Jedva da sam se okrenuo oko sebe,
kad je ova naša sretnica
već skupila neke ljude i povela ih gore,
na zdenac, k tebi, da te vide, da te čuju,
da se osvjedoče kako si ti prorok.

I evo su te odmah pozvali u selo.
A ne možeš s te strane ući u naše selo,
ako ne prođeš baš pored mojih vrata.
Zato sam se ustobočio uz prag
i nisam se pomaknuo sve dosad,
dok ti nisi osvanuo tu iza ugla,
na dva koraka od mene.

4.

Isuse, sad ne znam što bih ti rekao?
Trebao bih ti ispričovjediti
što se je sve događalo onoga dana
kad si nas desetoricu gubavaca
ozdravio, izliječio, očistio.
Sjećaš se kako sam se jedini ja
vratio i pao ti pred noge da ti zahvalim.
A ti si me upitao: *Gdje su ostali?*
Zar se ne očistiše desetorica?
A gdje su ona devetorica?
Ne nađe li se nijedan koji bi se vratio
i podao slavu Bogu, osim ovog tuđinca?
Govorio si to ne meni, nego mnoštvu
koje te je okruživalo i otvorenih usta
jedva čekalo što ćeš reći!
A tvoje su riječi doslovno pili!
Ne znam što sam ti odgovorio,
da li sam uopće išta rekao?
Znam samo da si me ti podigao,
uhvatio me za oba ramena,
potapšao kao da sam dijete,
i rekao mi: *Ustani! Idi!*
Tvoja te vjera spasila!

5.

Isuse, evo, opet ti nisam ispričao
što se zbilo s ostalima.
To ti je deset života, deset priča,
sve jedna zanimljivija od druge.
Ali, što ja to tebi govorim,
znaš ti to bolje od mene.
Ja poznajem samo ono što nam je
svima zajedničko od susreta s tobom.
Nitko od nas ne može zaboraviti
onaj tren kad smo osjetili da nas prožima
kao neka sila odozgor, neka snaga,

koja nam vraća život u krvne žile,
jakost u mišiće i svježinu kože,
što se obnovila, kao u malog djeteta.
To se ne može zaboraviti.
Ozdravljenje, očišćenje se ne da
nikada i nikako izbrisati,
pa makad se ponekad i trudili
da to gurnemo u neki skriveni kut.
Taj tren odjednom ponovo bukne
i probudi me usred sna,
pa se onda opet opipam: jesam li to ja,
živ i zdrav, kao u dane svoje mladosti!
Vjeruj mi, to mi iskustvo prožima
svaki korak, svaki moj postupak.
Samo, kako to iskazati da shvate
oni koji to sami nisu doživjeli.

6.

Isuse, pitao si me o ostaloj devetorici.
Pošli su svećenicima, ali i oni,
kao i oni kojima smo sve to pričali,
izuzev nekolicine koji su nas poznavali,
lijepo bi odslušali, pa odmahnu li rukom.
Ma daj, ma kakvi, te stvari se događaju
samo u dječjim pričama.
Znaš, da ti samo usput napomenem,
svećenici su, čini mi se, čudni.
Oni bi u stvari trebali najviše vjerovati,
a kao da su od svih najskeptičniji.
Čudesna, pogotovo za koja su čuli
da si ih ti učinio po Galileji i Judeji,
a da ne spominjem ovdje po Samariji,
kao da u njima bude sumnju u tebe.
Tako su sumnjali i u riječi devetorice,
mada su morali potvrditi
da su se stvarno očistili od gube.
Vidim da si se uputio u Jeruzalem,
nadam se da ćeš kojega od njih sresti
pa da će ti ispričati čitavu svoju priču.

7.

Isuse, daj, molim te,
navrati danas kod mene.
Evo, žena je već ispekla kruh,
spremila je nešto za prezagajiti.

Znam da se vi Židovi ne družite
s nama, Samarijancima
i da će ti po svoj prilici ovi
tvoji učenici što su s tobom
možda i sami zamjeriti zašto to činiš,
ali molim te, ukaži mi tu čast
i dođi k meni, uđi u moj dom.
Sjest ćemo, porazgovoriti, odmoriti,
malo pojesti i popiti, u veselju,
sjećajući se tvoga prolaska
kroz ovo naše malo selo,
ma što kroz naše samarijsko selo,
tvoga prolaska kroz naš život.
Samo ti znaš kakav si trag ostavio.
Ne radi se tu samo o zdravlju,
kako neki, neupućeni, misle.
Puno se je to dublje usjeklo, urezalo,
i ostaje neizbrisivo: tvoja riječ,
tvoj pogled, tvoj dodir, tvoj blagoslov.
I vjeruj mi, sve to od onoga dana
trajno nosim sa sobom,
na svim svojim putovanjima.

8.

Isuse, pitaš me kakvi su mi planovi?
Tek sam se vratio s puta,
a pitaš me, kao i moja žena, kud ću?
E, pa reći ću ti! Moram se vratiti dolje,
niz pustinju, sve do blizu Jerihona.
Ma evo što mi se dogodilo,
kad sam se prekjučer vraćao put doma,
sa svojim vjernim magarcem.
Dolje, na putu kroz judejsku pustinju,
naišao sam ti na nekoga jasnika,
izranjena, opljačkana, ostavljena,
tako reći činio mi se na samrti.
Podigao sam ga, malo mu zavio rane,
zalio ih uljem i vinom kako već ide,
to mi je uvijek pri ruci na putu,
stavio sam ga na moje magare
i odveo u prvi gostinjac.
Gostioničaru sam platio,
onoliko koliko sam imao
i obećao sam mu sve ostalo dati
kad se budem vraćao.

Zato i ne mislim ostajati dugo
ovdje sa svojim kod kuće.

9.

Isuse, znaš što me je više zabolilo
od toga jasnika što su ga razbojnici
napali, pretukli na smrt i opljačkali?
Što ćeš drugo od takvih i očekivati.
To što mi rekoše tada u gostinju,
da su malo prije mene ovuda,
istim putem prošli svećenik i levit,
spuštajući se iz Jeruzalema kući,
pa su toga jasnika morali vidjeti.
Očito su ga zaobišli, nisu mu pomogli.
Eto to mi je žao. Baš sam se rastužio.
Ružno je zaobići potrebnoga, zar ne?
I tada mi je opet palo na pamet
kako bi bilo od mene nezahvalno,
nakon svega što si ti meni učinio,
kad bih ja, Isuse, glavu okrenuo.
Od onog dana kad ti nisi uho otklonio
ni glavu okrenuo od mene, gubavca,
vjeruj mi, svaki put kad naiđem
na potrebnoga, bolesnoga, jasnoga,
toga se sjetim i tebi zahvalim.

10.

Isuse, eto sad budi još jednom
milosrdan svome Samarijancu!
Znam da ja nisam dostojan da tebe,
svoga Spasitelja, primim pod krov moj,
ali od kad sam čuo tvoju riječ:
Idi u miru! Vjera te tvoja spasila!
vjeruj mi, nije ozdravilo samo tijelo,
nego je posve ozdravila duša moja.
Zato, izvoli, dođi i uđi k meni.
Gdje si ti, znam i siguran sam,
tamo je Bog i njegov blagoslov.
A ja, što mogu: Tvoj blagoslov
prosljediti dalje, svakoga dana,
pa još jedanput i po stoti put,
ponoviti isto: *Isuse, hvala ti!*

Don Ante Mateljan

KORIZMENE POBOŽNOSTI U SINJSKOM „OBIČAJNIKU“

UVODNE NAPOMENE

Od pojave čovjeka na zemlji, u svim civilizacijama i kulturama, ljudi su na različite načine štovali Boga, stvoritelja svijeta i gospodara ljudske povijesti. Svjedoči to cijela povijest, a posebno arheologija, etnologija, povijest religija kao i druge znanstvene discipline. To potvrđuju ruševine i ostaci hramova, groblja i drugih svetih mjesta, kao i brojni zapisi. Posebno se to jasno vidi u povijesti izabranoga izraelskog naroda. Svi starozavjetni spisi svjedoče da je svagdanji život i velikoga i malog čovjeka u Izraelu bio prožet živom vjerom.

Kršćanska Crkva je izrasla iz starozavjetne objave, pa je sam Isus Krist rekao da nije došao nešto dokinuti, nego dopuniti (usp. Mt 5,17), a svojim je učenicima jasno kazao: „Pođite po svemu svijetu i propovijedate Evanđelje svakomu stvorenju“ (Mk 16,15). Poslije tri godine javnoga života i misionarskoga napora, propovijedanja i brojnih čudesa, Isus je okupio svoje učenike na prvi Veliki četvrtak, na Posljednju večeru, na kojoj ih je htio pripremiti na svoju smrt, muku i uskrsnuće, ali oni na to nikako nisu bili spremni ni pomisliti. No, on je htio izvršiti volju svoga Oca i svojom smrću i uskrsnućem izveo najveličanstvenije djelo u povijesti čovječanstva, tj. pomirenje čovjeka s Bogom i konačnu pobjedu dobra nad zlom. To je pashalni misterij, to je najveće otajstvo naše svete vjere, to je otkupljenje čovjeka. To mi kršćani slavimo i živimo svaki dan, posebno nedjeljom, koja je dan Gospodnji, a na izvanredan način u korizmi i Velikom tjednu. Stoga je Veliki tjedan s Uskrsom *vrhunac i povlašteno vrijeme* za istinski susret svakoga čovjeka s Bogom.

Zato je Crkva tako uredila *svetu liturgiju*, tj. javno štovanje Boga da sveti obredi omoguću svakomu

pojedinom vjerniku istinski susret s Bogom, a posebno na najsvetije dane u godini, na Veliki Petak i Uskrs.

No, čini se da je narodu Božjemu sv. liturgija bila „malo“, pa je uveo razne pobožnosti i svete običaje, koji su nadahnuti sv. liturgijom tih svetih dana. Tako su nastale *pučke pobožnosti*: Križni put, žalosna krunica, ophod s Križem, Gospin plač i druge. U cijelomu kršćanskom svijetu, pa i u hrvatskom narodu, pojedine su župe, samostani, bratovštine i brojne udruge uvele neke svoje pobožnosti i običaje.

POBOŽNOSTI U GOSPINU SVETIŠTU

Franjevci su s vjericima u Sinju uveli razne pobožnosti kroz cijelu godinu, a posebno na vrhuncu liturgijske godine, tj. u Velikom tjednu. Poznati rukopis fra Petra Filipovića „*Način i uprava oni poslala koji se priko godišta čine u Crkvi B. D. Marije od Milosti u varošu sinjskomu...*“ (1752.) donosi više zapisa za Veliki tjedan.

No, treba upozoriti da su se u ono doba sv. obredi Velikoga tjedna odvijali u jutarnjim satima, a da je tek liturgijska obnova Drugoga vatikanskog sabora „vratila“ obrede u one sate kada su se stvarno dogodili, tj. na Veliki četvrtak navečer i na Veliki petak u poslijepodnevnom satima. Veliki petak i Velika subota su jedini dani u godini kada se ne slavi sv. Misa, jer su to dani kada je Isus raspet, umro i pokopan. To su dani „*summi luctus - najveće žalosti*“. Obredi Uskrsnoga bdjenja počinju u noći i doživljavaju vrhunac u sv. Misi Ponoćki, koja je zapravo Prva uskrsna Misa.

Ako pogledamo fra Petrov rukopis „*Način i uprava...*“; vidi se da je to „običajnik“, To je

popis raznih pobožnosti koje se obavljaju u Gospinoj crkvi u Sinju. Takve su „običajnike“ imale sve druge crkve. „Sinjski običajnik“, nazovimo ga tako, pisan je na hrvatskom (34 stranice) i talijanskom jeziku (17).

PUT KRIŽA

Upozorit ćemo na pučku pobožnost „*Put Križa*“ ili „*Križni put*“, koja se posebno obavljala u korizmi. Kršćani su, naime, u Jeruzalemu pojedinačno ili zajedno hodočastili onim ulicama od Pilatove sudnice do brežuljka Kalvarije, kojima je Isus išao noseći svoj križ. To su posebno činili brojni hodočasnici, koji su dolazili u Jeruzalem iz svih krajeva Sredozemlja. U doba križarskih ratova ta se pobožnost proširila po svoj Europi. Kasnije sv. Leonardo Portumauricijski (+1751.) i drugi franjevci širili su pobožnost Križnoga puta po svim kršćanskim zemljama. Razumljivo je da su tu pobožno rado prihvatili svi kršćanski narodi pa i naš hrvatski.

SVJEDOČANSTVO FRA PETROVA RUKOPISA

Rukopis donosi kratku uputu da „uoči čiste sride“ (na Veliki utorak u noći) u pola sata prije ponoći, treba zvoniti u veliko zvono kao znak da počinje korizmeni post i napominje da valja pripremiti i lug (pepeo) od grančica masline za sutrašnji obred pepeljanja.

Posebni je naslov „Za petke korizmene.“ Najprije treba upozoriti da u doba kad je „običajnik“ pisan nisu se slavile sv. Mise u večernjim satima, nego je to bilo „slobodno“ vrijeme, pa ga je trebalo nečim ispuniti. Tu su prazninu vrlo uspješno ispunile pučke pobožnosti, koje su vodile udruge, u nas poznate kao „bratovštine“. Iako je pobožnost Križnog puta prikladna svaki dan u cijeloj godini, to ipak posebno vrijedi za korizmu. Stoga su fratri, kao i po cijelomu svijetu, uveli u korizmene petke zajednički *Križni put u Crkvi Gospe Sinjske*.

U ono doba ljudi nisu imali satova (ni u kući ni na ruci), pa je zvonjenje bilo svima znak i obavijest da će se u crkvi uskoro obaviti neki sveti obred. Stoga „običajnik“ bilježi da se u sve korizmene petke zvoni tri puta za Križni put, u kojemu

sudjeluju i redovnici i vjernici. Kad se obavi ta pobožnost, izlaže se na klanjanje Presveti Oltarski Sakrament. Treba upozoriti da „običajnik“ nije uveo Križni put kao novu pobožnost, nego samo bilježi da je to običaj, koji je vjerojatno davno uveden. Također izričito kaže da „u sve nedilje priko korizme čini se Put križa“.

Danas, 266 godina poslije zapisa u „običajniku“, u istoj Gospinoj Crkvi Križni put se obavlja u korizmi u sve petke i nedjelje. U staro doba bio jedan Križni put. Danas je puno bolje. Svakoga korizmenog petka u Sinju tu pobožnost obavljaju tri skupine: prva u 13 sati za učenike osnovnih škola, druga u 17 sati za sve vjernike, a treća u 20 sati na Gospinu Gradu za svu mladež iz Cetinske krajine. Kako je poznato, na Gradu je posljednjih godina postavljeno 14 brončanih postaja, koje je izradilo 14 poznatih hrvatskih umjetnika. Osim toga, također u područnim crkvama (Brnaze, Čitluk, Glavice, Karakašica i Lučane) svećenici s vjernicima obavljaju Križni put.

U naše dane poslije Križnoga puta slavi se sv. Misa i propovijed, koju održi posebni „korizmeni propovjednik“. U davnija vremena, kad nije bilo sv. Mise navečer, poslije Put križa bila je *propovijed*, koja je trajala oko sat vremena. To su zapravo bile kateheze ili predavanja o vjerskim istinama i moralnim zasadama. U to doba nije bilo katoličkog tiska ni knjiga, a mnogi su bili nepismeni, pa su takve korizmene propovijedi bile kateheza i *duhovna obnova za cijelu župu*. Neki su naši fratri u to doba držali „korizmene propovijedi“ po gradovima i većim mjestima na našoj jadranskoj obali od Istre do Boke Kotorske.

Slobodan sam napomenuti da je časni sluga Božji fra Ante Antić (+1965.) za koga se vodi postupak za proglašenje blaženim, poticao nas, svoje odgajanike, da svaki dan nađemo vremena i obavimo Put križa. Tako su radili sveci...

PROCESIJA NA VELIKI PETAK

Već je upozoreno da su se liturgijski obredi Velikoga petka, kako je navedeno u Misalu, obavljali u jutarnjim satima. Stoga „običajnik“ bilježi za večernje sate ovo: „Uvečer, posli *Zdrave Marije* čini se procesion (procesija, ophod) s Prisvetim Sakramentom po mistu običajnom, ako li bi zlo vreme bilo,

6.

Za veliki Petak

U jutro pria Functiona, jedna od recenih dviju ofciãh postavise u Osten-
sorio, kojachie u vezer sluxit za Procecion, a druga ostavise u Kalèxu,
kojachie sluxit u jutro. Na divi ure pak pria podrie, rekuse sve ure na
ghlãs, a za gnima udijl pozmè Function kakko u Misalu. Kadse dospì-
je pivat Mukka harvãski, pripovidãse, a Misnik sidi dokle Predica svar-
sci, potomtoga slidi kakko u Misalu.

U vezer posli Zdravè Mariè çinise Procecion Prisvètìm Sakramentom po
mistu obicajnomu, akolibi zlo vrime bilo po Czãrqu, i tò s'odicchìom czãrniom,
tojest s' Pluvialom, i Strèttam, a s' velom bilim, pivajuchi: Vexilla. Kadse dođe
u Czãrkvu, Misnik uzašãvši na veliki otar, i okrenuvši obraz puku, dar-
xi u rukih Prisvèti Sakramenat, a dva Pivaoca pivaju harvãski Pismu
135. tojest: Ispoviditese * Gospodinu jer je dobar. Ostali odgovarajuchi: Jer je
u vike milosarge njegovò. Kojã svršivši se, Misnik reče spod ghlãs molitvu:
Respice quæsumus Domine. Dãde Blagosov, i on isti sarãni udijl Sakramenat
u Tabernakuo, i poklonivši se odstupi.

Legenda: Fra Petrov zapis o obredima na Veliki petak

po Crkvi, i to s odićom crnom, to jest s pluvijalom (plaštem) i s velom bilim, pivajući *Vexilla* (himan Barjaci kreću kraljevi). Kad se dođe u Crkvu, misnik uzašavši na veliki otar i okrenuvši obraz puku, drži u rukuh Prisveta Sakramenat, a dva pivaoca pivaju hrvaski pismu (psalam) 135. to jest: *Ispovidite se Gospodinu jer je dobar*, ostali odgovarajući: *Jer je u vike milosrđe njegovo!* Kojã svršivši se, misnik reče pod glas molitvu: *Respice, quæsumus, Domine*. Dade blagoslov i on isti sarani udijl Sakramenat u tabernakul (svetohranište) i poklonivši se odstupi.“

To je kratki zapis fra Petra Filipovića. A danas, poslije više od dva i pola stoljeća, u Sinju, na Veliki petak, kad završe liturgijski obredi Muke Gospodnje, svečana procesija s Presvetim Sakramentom ide ulicama grada uz pobožnu molitvu i pjesmu. Kad se svi vrata u crkvu, svećenik okrenut prema puku drži

Presveti Sakramenat, a Zbor pjeva psalam na koji puk naizmjenično odgovara: „*Jer je praveliko milosrđe njegovo!*“ Obred završava svećanim blagoslovom s Presvetim Sakramentom.

To je pokornički, veličanstveni, nezaboravni prizor sinjskoga pobožnog puka.

Fra Gabrijel Jurišić

Literatura:

- Način i uprava oni posala koji se ...ćine u Crkvi...u Varošu Sinjskomu, 1752. (rukopis, Arhiv Samostana u Sinju).

- Fra Josip Soldo, Liturgijski običajnik sinjske crkve, *Služba Božja*, XXVII/1997, 2, 99-118.

PAPINA KATEHEZA: ZAŠTO IĆI NEDJELJOM NA MISU?

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo niz katehezâ o misi. Danas se pitamo: zašto ići nedjeljom na misu?

Nedjeljno slavlje Euharistije u središtu je života Crkve (usp. Katekizam Katoličke Crkve, 2177). Mi kršćani nedjeljom idemo na misu da bismo se susreli s uskrsnim Gospodinom, ili, bolje rečeno, zato da se on susretne s nama, da slušamo njegovu riječ, da nas hrani za svojim stolom i tako postanemo Crkva, to jest njegovo mistično Tijelo koje živi u svijetu.

Shvatili su to, od samog početka, Isusovi učenici koji su slavili euharistijski susret s Gospodinom na dan u tjednu koji su Židovi nazivali „prvim u tjednu” a Rimljani „danom sunca”, jer je na taj dan Isus uskrsnuo od mrtvih i ukazao se učenicima, razgovarao s njima, blagovao s njima i dao im Duha Svetoga (usp. Mt 28, 1; Mk 16, 9.14, Lk 24.1.13; Iv 20, 1.19), kao što smo čuli u biblijskom čitanju.

Veliko izlivanje Duha Svetoga na Pedeseticu zbililo se također u nedjelju, pedeseti dan nakon Isusova uskrsnuća. Zbog tih razloga nedjelja je za nas sveti dan, posvećen euharistijskim slavljem, živom prisutnošću Gospodina među nama i za nas. Misa je, dakle, to što nedjelju čini kršćanskom! U središtu kršćanske nedjelje je misa. Kakva je to nedjelja za kršćanina bez susreta s Gospodinom?

Ima kršćanskih zajednica koje, na žalost, ne mogu uživati blagodat da slave misu svake nedjelje; međutim, one su također na taj sveti dan pozvane okupljati se u molitvi u Gospodinovo ime, slušajući Božju riječ i održavajući želju za Euharistijom živom.

U nekim se sekulariziranim društvima izgubio kršćanski osjećaj za nedjelju osvjetljenu euharistijom. To je šteta! U tim je sredinama nužno oživjeti tu svijest, kako bi se ponovno vratilo značenje toga blagdana, koji znači radost, župno zajedništvo, solidarnost, odmor koji krijepi duh i tijelo (usp. Katekizam Katoličke Crkve, 2777-2188). Svim tim nas vrijednostima iz nedjelje u nedjelju uči Euharistija.

Stoga je Drugi vatikanski koncil ponovio da je „nedjelja najosnovniji blagdan koji vjernicima valja stavljati pred oči i silno ga naglašavati, tako da također bude danom veselja i počinaka od posla” (Konst. Sacrosanctum concilium, 106).

U prvim stoljećima nije postojao počinak od posla nedjeljom: to je poseban doprinos kršćanstva. Prema biblijskoj tradiciji Židovi počivaju subotom, dok u rimskom društvu nije bio predviđen tjedni dan počinaka od ropskih poslova. Kršćanski osjećaj da živimo kao sinovi a ne robovi, nadahnut Euharistijom, doveo je do toga da je nedjelja – gotovo posvuda – postala danom počinaka.

Bez Krista osuđeni smo na to da umor svakodnevnog života, sa svojim brigama i strahom od sutra, gospodari nad nama. Nedjeljni susret s Gospodinom daje nam snagu živjeti danas s povjerenjem i hrabrošću i kročiti naprijed s nadom. Zato mi kršćani idemo susresti Gospodina nedjeljom, na euharistijskom slavlju.

Euharistijsko zajedništvo s Isusom, Uskrsnim i Živim u vječnosti, predokus je nedjelje bez kraja, kad više neće biti ni muke ni boli ni tuge ni suza, već samo radost življenja u punini i zauvijek s Gospodinom. I o tom blagoslovljenom počinu govori nam nedjeljna misa, učeći nas, svakoga dana u tjednu, predavati se u ruke Oca koji je na nebesima.

Što možemo odgovoriti onima koji kažu da ne treba ići na misu, čak ni nedjeljom, zato što je važno živjeti dobro, ljubiti bližnjega? Istina je da se kvaliteta kršćanskog života mjeri time koliko smo sposobni ljubiti, kao što je Isus rekao: „Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge” (Iv 13, 35); ali kako možemo provoditi u djelo evanđelje ako ne crpimo potrebnu snagu da to učinimo, iz nedjelje u nedjelju, na neiscrpnom vrelu euharistije?

Ne idemo na misu zato da dadnemo nešto Bogu, nego da primimo od Njega ono što stvarno

trebamo. Na to nas podsjeća molitva Crkve, koja se ovako obraća Bogu: „Tebi nije naša hvala potrebna, ali je tvoj dar što smo ti zahvalni; po našim hvaleospjevima ti ne bivaš veći nego mi stječemo milost spasenja” (Rimski misal, Opće predslavlje IV).

Zaključno, zašto ići na misu nedjeljom? Nije dovoljno odgovoriti da je to zapovijed Crkve; istina,

to pomaže da se sačuva njezinu vrijednost, ali samo po sebi nije dovoljno. Mi kršćani moramo sudjelovati na nedjeljnoj misi jer samo Isusovom milošću, njegovom živom prisutnošću u nama i među nama, možemo provoditi u djelo njegovu zapovijed i tako biti njegovi vjerodostojni svjedoci.

misija / ika

PAPA FRANJO MLADIMA: NE SKRIVAJTE SE IZA EKRANA!

Papa Franjo s mladima za vrijeme Svjetskog dana mladih 2016. u Krakowu

Svjetski dan mladih jest za hrabre. Nemojte se skrivati iza ekrana – istaknuo je papa Franjo u svojoj poruci u prigodi Dana koji se na biskupijskoj razini obilježava na Cvjetnicu, 25. ožujka t. g. nastojeći pritom pomoći mladima nadvladati strahove i razlučiti istinski poziv.

Sveti je Otac napomenuo da predstojeći 33. Svjetski dan mladih predstavlja novi korak u pripremi za Svjetski dan mladih 2019. u Panami. Također prethodi Biskupskoj sinodi o temi „Vjera, mladi i razlučivanje zvanja“, koja će se održati u listopadu ove godine, ističući tako važnost mladih u životu čitave Crkve.

Promišljajući o riječima arkandjela Gabrijela „Ne boj se!“, koje on upućuje Blaženoj Djevici Mariji, papa Franjo je pozvao mlade da imenuju svoje strahove. Danas postoje mnoge mlade osobe koje neprekidno fotošpiraju svoje slike ili se skrivaju iza

lažnih identiteta da bi se prilagodili umjetnim i nedostižnim standardima. Nesigurnost tržišta rada, osjećaj nedostatnosti i manjak emocionalne sigurnosti ostali su strahovi koji pogađaju mlade.

U trenucima kad sumnje i strahovi preplavljaju naša srca, razlučivanje je ključno da ne bismo tratali vrijeme i snage zahvaćeni ispraznim i bezličnim duhovima i da Biblija ne ignorira ljudsko iskustvo straha. Abraham, Jakov, Mojsije, Petar, apostoli, pa i sam Isus iskusili su strah i muku. Izraz „Ne boj se!“ u Svetom pismu ponavlja se 365 puta, kao da nam se time želi reći da Gospodin želi da budemo bez straha svaki dan u godini.

U poruci nadalje stoji da razlučivanje ne bi smjelo biti samo pojedinačni napor u introspekciji, nego također ono znači otvoriti se Bogu i drugima koji nas mogu voditi zahvaljujući svom iskustvu. Autentični kršćani ne strahuju od otvaranja drugima, da se ne zatvore u tamnu sobu u kojoj su jedini prozor u svijet kompjuter i pametni telefon.

Kao što anđeo naziva Mariju njezinim imenom, tako je i svatko od nas osobno pozvan od Boga. Po Božjoj milosti, možemo biti hrabri usprkos sumnjama, teškoćama i kušnjama koje se pojavljuju na našem putu. Ako dopustimo da nas dotakne Marijin primjer, možemo također naučiti ljubiti Boga i posvetiti se služenju najslabijih i najsiromašnijih među nama. Dragi mladi, dok se približava Svjetski dan mladih u Panami, pozivam vas da se pripremite radosno i oduševljeno. Papa je poručio: „Svjetski dan mladih je za hrabre! Prihvaćate li izazov?“

Ika

LJETOPIS SVETIŠTA I ŽUPE

(Prosinac, 2017.- ožujak, 2018.)

PROSINAC

26.

Proslava sv. Stjepana u Čitluku - Jasenskom

Zajednica vjernika u Čitluku i Jasenskom svečano je proslavila blagdan sv. Stjepana Euharistijskim slavljem u crkvi Sv. Franje Asiškog predsjedao je župnik fra Perica Maslač. Nakon misnoga slavlja dječji pjevački zbor izveo je glazbeno-scenski igrokaz „Rodio se Spasitelj“, u kojem je prikazano Navještenje, rođenje Isusa u Betlehemu te poklon pastira i mudraca s Istoka.

Glazbeno scenski igrokaz „Božić na križu“

Na blagdan sv. Stjepana dječji pjevački zbor izveo je u crkvi Gospe Sinjske božićni glazbeno-scenski

igrokaz "Božić na križu". Stihove igrokaza priredili su don Luka Depolo i don Ante Mateljan, a glazbu Ivica Percl. Ovim igrokazom djeca su iskazala ljubav božićnom Djetetu, Spasitelju svega svijeta. Djeca su kitila križ, posipali ga cvijećem, a na koncu su Josip i Marija postavili dijete Isusa u središte križa. Koreografiju, scenografiju i kostimografiju je pripremila s. Jelena Mijić, a izvedbom igrokaza ravnao je fra Jure Župić.

27.

U Glavicama proslavljen zaštitnik zajednice

Zajednica vjernika u Glavicama proslavila je blagdan svetog Ivana apostola i evanđelista, nebeskog zaštitnika crkve i mjesta. Na treći dan božićne osmine, misnim slavljem u ispunjenoj glavičkoj crkvi, predsjedao je fra Petar Klapež, gvardijan i upravitelj Svetišta Gospe Sinjske. U homiliji je fra Petar približio život svetog Ivana, kao i njegova teološka djela. Na kraju misnoga slavlja o. Gvardijanu je zahvalio fra Lukica Vojković, župni vikar. Zahvalio je i svima koji su na bilo koji način uveličali svetkovinu. Čestitao je i imendan onima koji nose ime Ivan.

Siječanj

1.

Objavljena statistika Župe Gospe Sinjske za 2017. godinu

Godina	2017.	2016.	2007.	
Kršteni	243	217	+26	263
Crkveni sprovodi	185	164	+21	141
Crkveno vjenčani	107	133	-26	143
Prva pričest	218	277	-59	349
Krizmani	258	285	-27	325
Pohod starijima i bolesnima	703	545	+158	

Od 243. krštenih, 29 ih ne živi na području Župe.

Od 185 sprovedenih, 15 ih nije imalo prebivalište u Župi.

Ove godine je 58 krštenih više, negoli umrlih (ako uzmemo u obzir mjesto prebivališta, onda je realno broj rođenih veći za 44).

Ukupno 94 od 185 sprovedenih nije primilo sakrament bolesničkog pomazanja! (više od polovice)

10.

Završio blagoslov obitelji

Od 26. prosinca do 10. siječnja u Župi Gospe Sinjske trajao je blagoslov obitelji. Na crkvenom popisu Župe Gospe Sinjske nalazi se 6590 obitelji, a u vremenu od 26. prosinca 2017. do 10. siječnja 2018. ukupno ih je blagoslovljeno 6094 (92.47%). Tom prigodom franjevci su zahvalili obiteljima na prijemu i na svakom vjerničkom milodar.

14.

Preseljenje i prva misa u Domu kulture u Brnazama

Zajednica vjernika Svetog Nikole Tavelića u nedjelju, zbog izgradnje nove crkve, slavila je PSV misu u Domu kulture u Brnazama. Slavlje je započelo u 10 sati okupljanjem vjernika u crkvi Sv. Nikole Tavelića. Nakon uvodne molitve župni vikar fra Antonio Mravak pročitao je imena svih svećenika franjevac koji su od početka gradnje crkve pastorizirali vjernički puk u Brnazama. Prisjetio se i svih preminulih mještana koji su u ovoj crkvi tražili utjehu i snažili vjeru u životnim poteškoćama. Potom je procesija

krenula prema Domu kulture. U propovijedi je predvoditelj slavlja pozvao sve vjernike na molitvu za gradnju nove crkve. Zahvalio je svima koji su na bilo koji način sudjelovali u pripremanju prostora u Domu kulture, bilo u materijalnom ili duhovnom smislu.

18.

Blagoslov sinjske gradske uprave

U četvrtak sinjski župnik Perica Maslač pohodio je Gradsku upravu i tom je prigodom molio za blagostanje i napredak našega Grada. Blagoslovnoj molitvi nazočila je gradonačelnica gđa. Kristina Križanac, s ostalim djelatnicima gradske uprave.

20.

Održana tombola za ministrante

U subotu je održana tombola za ministrante Župe Gospe Sinjske, koju pastoralno osoblje za poslužitelje oltara tradicionalno organizira poslije Božića. U samostanu se okupilo oko 80 ministranata, zajedno sa sinjskim župnikom, župnim vikarima i đakonom. Sudjelovali su ministranti iz

Sinja, Brnaza, Čitluka, Jasenskog, Glavica, Karakašice i Lučana, a sinjski sjemeništarci pomogli su kod organizacije i tijekom same igre.

21.

Predstavljena 144 sinjska kandidata za Prvu svetu pričest

Na 3. nedjelju kroz crkvenu godinu u crkvi Gospe Sinjske predstavljeni su kandidati za prvu pričest, što je bio osobito svečan i radostan trenutak za okupljenu zajednicu vjernika. Obred predstavljanja kandidata održao se za vrijeme mise u 9 sati, odmah poslije propovijedi. Misama za djecu u sinjskoj crkvi redovito predsjedava župni vikar fra Antonio Mravak, koji je među kandidate primio 144-ero vjeroučenika trećih razreda. Kod obreda predstavljanja kandidata predsjedatelju slavljia asistirala je s. Jelena Mijić.

25.

Izvedba predstave „Svi me vole, samo tata ne“

U četvrtak u sinjskom Gradskom kinu izvedena je predstava "Svi me vole, samo tata ne". Izvedba je plod uspješne suradnje sinjskih kazalištaraca i članova Franjevačke mladeži (Frame), koji su marljivo

pripremali predstavu prema tekstu Đure Zrakića. Režiju i scenografiju sinjske izvedbe potpisuju Željko Viculin, Dinko Franchini i Petra Ugrin. Predstava sinjske Frame s kazalištarcima iz Pučkog kazališta pokazala se još jednom izvrednom prilikom međusobne suradnje, koja oplemenjuje duh svih građana Sinja.

26.

Misa zadušnica za poginule pilote i branitelje

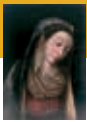

U petak se navršila 26. obljetnica pogibije Branka Fridela, Borisa Kekeza, Davora Šabića, Mladena Škalica i Bojana Vojvode, pilota i padobranaca *Samostalnog zrakoplovnog voda Split* koji su poginuli u zrakoplovnoj nesreći pada aviona AN-2 u Sinju 1992. godine. U organizaciji HRZ-a i PZO-e 93. zrakoplovne baze, upriličen je susret sjećanja i odavanje počasti poginulim hrvatskim braniteljima. Za pokoj duša poginulih branitelja, okupljeni vjernici molili su na svetoj misi, koja je bila slavljena u crkvi Gospe Sinjske u 10 sati. Euharistijskim slavljem predsjedao je sinjski župnik fra Perica Maslač. Poslije sv. mise, u 11 sati, nazočne delegacije položile su vijence kod mjesta pogibije, na spomen obilježju 'Slomljeno krilo' u Šimcima u Sinju, gdje je izmoljena i molitva odrješenja za petoricu stradalih branitelja.

27.

Ivan i Luca Mandac proslavili dijamantni pir

Okruženi članovima obitelji Ivan Mandac i Luca r. Milanović u subotu 27. siječnja 2018. godine u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske proslavili su 60. obljetnicu sklapanja sakramenta ženidbe – dijamantni pir. U Matici vjenčanih Župe Gospe Sinjske stoji zapisano da su Ivan i Luca sakrament ženidbe sklopili 26. siječnja 1958. godine. Vjenčao ih je Ivanov

brat pok. fra Stanko Mandac. Luca i Ivan imaju 7 - ero djece, 19 unučadi i 12 praunučadi. Misno slavlje predvodio je umirovljeni profesor fra Božo Norac – Kljajo uz koncelebraciju fra Antonia Mravka, župnog vikara u Sinju i Brnazama.

30.

Mons. Batelja predstavio knjigu o blaženiku Stepincu

Mons. Juraj Batelja, kanonik Prvostolnog kapetola zagrebačkog i postulator u postupku za kanonizaciju bl. Alojzija Stepinca, predsjedao je u utorak, 30. siječnja 2018., večernjim euharistijskim slavljem u crkvi Gospe Sinjske. U koncelebraciji su bili sinjski gvardijan fra Petar Klapež, župnik fra Perica Maslač, ravnatelj Franjevačke klasične gimnazije fra Blaž Toplak, vlč. Darko Pužin te još 8 svećenika iz Franjevačkog samostana Gospe Sinjske. U asistenciji su bili franjevački sjemeništarci, a liturgijskim pjevanjem animirao je pjevački zbor mladih. Nakon večernjeg misnog slavlja, dr. sc. Batelja predstavio je svoju najnoviju knjigu „Komunistički progon i mučeništvo blaženoga Alojzija Stepinca“ u izdanju Postulature bl. Alojzija Stepinca. Knjiga je podijeljena u četiri poglavlja, a donosi i DVD s podacima mjerenja koncentracije toksičnih elemenata, naročito antimona, u uzorcima sakupljenim u Krašiću i u Brezovici.

31.

Misa za prijatelje iz sinjskog centra „Juraj Bonaći“

Na spomendan sv. Ivana Bosca Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske posjetili su štíćenici Centra za odgoj i obrazovanje "Juraj Bonaći" iz Sinja. U pratnji su bili njihovi odgojitelji i roditelji. Ovim posjetom nastavlja se dugogodišnja suradnja sinjskih franjevacu s centrom "Juraj Bonaći", što se najčešće očituje u međusobnim posjetima i druženjima. U euharistijskom slavlju, kojim je predsjedao sinjski župnik

fra Perica Maslač, istaknute su tri karakteristike don Boscova rada s mladima: duše, rad i odgoj. Te tri karakteristike rese i svakodnevni rad centra "Juraj Bonaći", a osobito njegove štíćenike, koji se odgajaju kroz rad i svoje duše približavaju Bogu.

VELJAČA

3.

Kateheze za odrasle u Godini majčinstva

U sklopu Godine majčinstva i Trećeg nacionalnog susreta Hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati 15. i 16. rujna 2018. u Solinu, Župa Gospe Sinjske je započela s katehezama za odrasle. Teme kateheza su: *Majčinstvo u svakidašnjici* (3. veljače 2018.), *Brak - oslonac majčinstva* (17. veljače 2018.), *Ranjeno majčinstvo* (3. ožujka 2018.), *Duhovno majčinstvo* (17. ožujka 2018.), *Majka u Crkvi* (14. travnja 2018.), *Majka u društvu* (28. travnja 2018.), *Majčinstvo BDM-e* (12. svibnja 2018.).

4.

Proslavljen Međunarodni dan života

Svetište Gospe Sinjske priključilo se univerzalnoj Crkvi u slavlju *Međunarodnog dana života*, koji

se u Hrvatskoj obilježava prve nedjelje u veljači, pa je organizirano paljenje zavjetne svijeće, a večer prije održana prigodna kateheza. Zavjetna svijeća upaljena je za vrijeme župne mise, kako bi se na vidljiv način označilo zajedništvo vjernika u Sinju s cijelom Splitsko-makarskom nadbiskupijom. Naime, u župama diljem Nadbiskupije, koja se priprema za Treći nacionalni susret katoličkih obitelji u Solinu (15.-16. rujna 2018.), upaljene su zavjetne svijeće na kojima je istaknuto geslo susreta katoličkih obitelji - "Obitelj - izvor života i radosti". Te svijeće simboliziraju zajedništvo hrvatskih katoličkih obitelji s Uskrslim, istinskim Svjetlom.

8.

Predstavljanje nove knjige Višnje Starešine

U dvorani „Gospe Sinjske“ predstavljena je knjiga „*Hrvati pod KOS-ovim krilom: završni račun Haaškog suda.*“ Knjigu je napisala poznata novinarka Višnja Starešina, koja je ne samo pratila rad suda u Haagu, nego je ozbiljno proučavala sve što se događalo na tom sudištu, koje nije tražilo istinu, nego je poslužilo nekim svjetskim moćnicima da zamagljuje istinu i sude po onoj narodnoj poslovice: „*Kadija te tuži, kadija te sudi.*“

U naslovu knjige je kratica „KOS“. Budući da danas mnogima nije jasno što to znači, evo kratkog razjašnjenja: jugoslavenske komunističke vlasti osnovale su 1952. god. „Kontraobavještajnu službu“ (KOS), koja je budno pratila i progonila „neprijateljsku emigraciju“ i „unutrašnjega neprijatelja“. Uz ostale zločine, KOS je organizirao ubojstva istaknutih hrvatskih emigranata u zapadnom svijetu. Ideje KOS-a, nažalost i danas imaju sljedbenike koji djeluju u hrvatskom društvu.

Knjigu je napisala novinarka Višnja, koja godinama traga za istinom o događanjima u novijoj hrvatskoj povijesti, posebice u Domovinskom ratu. U tome je autorica knjige hrabra, neumorna, jasna, argumentirana i iznimno oštroumna i nezastavljiva. Iako ona nije po struci povjesničar, ipak oštroumno otkriva bit pojedinih problema i pitanja te pronalazi prave i objektivne odgovore.

Ukazuje da Sud nije tražio objektivnu istinu, nego su neke „tajne sile“ usmjeravale suđenje u sasvim drugom smjeru. Nažalost, u takvom nečasnom poslu dali su svoj doprinos neki javni radnici i dužnosnici iz Hrvatske, koji su „zaboravili“ kojemu narodu pripadaju, ili su čak „kupljeni“... Tu se osjeća jaki utjecaj KOS-a. Zapravo se može reći

da je Haaški sud arena za djelovanje obavještajnih službi, koje su preko njega vodile „rat poslije rata“.

Uz samu autoricu knjigu su predstavili poznati novinari dr. Ivica Šola i Hloverka Novak-Srzić, koji uvijek nastoje tragati za objektivnom istinom.

Svojom knjigom autorica je posebno neumorna u razumijevanju istine o Domovinskom ratu, kao i o svim zabludama koje su vladale i još danas vladaju u dijelu stanovnika Hrvatske, zatim o karakteru rata koji nam je podario slobodnu i neovisnu državu Hrvatsku, koja i danas nije potpuno izašla iz sjene KOS-ova krila. I zato treba vjerovati da će nas istina osloboditi, dati novi zamah i snagu i pomoći da se oslobodimo sjene krila koja se nad nama još uvijek nadvija.

Mi vjernici vjerujemo da istina može živjeti jedino zajedno s ljubavlju i nikako bez nje, jer bi postala bešćutna i samodostatna. Kao vjernici znamo da nas istina čini slobodnima u ljubavi. I zato hvala gđi Višnji na ljubavi prema našoj dragoj Domovini Hrvatskoj, koju je utkala u ovu svoju novu knjigu.

11.

Proslava Gospe Lurdske u Brnazama

Zajednica vjernika Sv. Nikole Tavelića iz Brnaza proslavila je blagdan Gospe Lurdske, suzaštitnice zajednice i mjesta. Duhovna priprava započela je u četvrtak 8. veljače, trodnevnicom u čast Gospe Lurdske. Duhovni program predvodio je fra Antonio Mravak, župni vikar u Sinju i Brnazama. Kroz dane trodnevnice zajednicu su posjetili i propovijedali fra Toni Šimunović đakon u Župi Gospe Sinjske, otočki župnik fra Miro Ančić i don Toni Šinković, župni vikar u Župi Gospe Fatimske, Blatine-Škrape u Splitu. Na blagdan Gospe Lurdske misno slavlje je predvodio fra Šimun Bilokapić, profesor moralne teologije.

16. Korizmeni petci

Na prvi korizmeni petak u crkvi Gospe Sinjske pobožnost križnog puta predvodio je fra Perica Maslač, župnik. Nakon pobožnosti slijedilo je euharistijsko slavlje kojim je predsjedao don Edvard Punda, korizmeni propovjednik u našem Svetištu. Kroz korizmeno vrijeme svakoga petka u crkvi Gospe Sinjske moli se križni put za djecu u 13 sati, za župnu zajednicu u 17. 15 sati i za mlade prema Gospinom gradu u 20 sati.

17. Susret s roditeljima krizmanika

U Godini majčinstva u našoj Župi organiziran je susret s roditeljima krizmanika i samim kandidatima za sakrament krizme. Susret je održan u dvorani "Gospe Sinjske". Na početku susreta nakon molitve sudionicima susreta obratili su se fra Perica i fra Antonio. Nakon uvodnog pozdrava i nagovora mladi framaši i krizmanici izveli su predstavu "Svi me vole samo tata ne". Predstava nas je potaknula na razmišljanje o našim obiteljima koje su nam najveće blago u našem narodu kao i u Crkvi koje moramo čuvati i poštivati.

18. veljače - 25. ožujka Akcija Frame i OFS-a „Za ljude u potrebi“

Frama i Franjevački svjetovni red organizirali su Uskrsnu karitativnu lutriju za Caritas Gospe Sinjske. Kupnjom kupona od 10 kuna pomaže se u pripremanju uskrsnih paketa za najpotrebnije iz župne zajednice. Hvala svim sponzorima koji su podržali ovu akciju. Akcija je započela u nedjelju 18. veljače i traje do 25. ožujka 2018.

23. Održan prvi zaručnički tečaj u 2018. godini

U Svetištu Gospe Sinjske započeli smo sa tečajem za zaručnike za one koji u narednim mjesecima namjeravaju sklopiti sakrament ženidbe. Prvu večer predavanja su održali don Ante Mateljan i don Ante Rako. Susretu su nazočila 64 para. Tečaj se sastoji od 6 susreta, na kojima se obrađuju različiti aspekti braka i obitelji.

16. - 18. i 23. - 25. Vikend susreti za ministrante u Sjemeništu

Franjevačko sjemenište u Sinju svake godine, pa tako i ove, ugosti ministrante sedmih i osmih razreda. Na vikend-susretu sa sjemeništarcima oni imaju priliku da se iz prve ruke upoznaju sa svakodnevnim životom u sjemeništu. Svrha ovih susreta je pomoć mladićima u donošenju važnih životnih odluka, a posebno onih koje se tiču duhovnog poziva. U dogovoru sa župnicima i župnim vikarima u posjet Sjemeništu je došlo 19 ministranata iz Otoka, Knina, Imotskog, Vinjana, Brnaza i Sinja u vremenu od 16. do 18. veljače. Za drugi vikend (23 - 25. veljače) odazvalo se 6 ministranata iz Otoka, Šibenika i Turjaka. Za organizaciju i dnevni red susreta pobrinuli su se fra Josip Repeša, provincijski promicatelj duhovnih zvanja i fra Ivica Udovičić, ravnatelj Sjemeništa.

OŽUJAK

10. i 11.

Pasijska igra „Muka Gospodina našega Isusa Krista“

Župljani Župe sv. Ante Padovanskog iz Knina nastupili su u Župi Gospe Sinjske u filijalnim zajednicama Brnaze i Čitluk-Jasensko sa izvedbom pasijske igre „Muka Gospodina našega Isusa Krista“. Glumci su uprizorili događaje iz Isusovog života od Posljednje večere do Uskrsnuća. U Brnazama uprizorenje Muke Kristove održalo se u Domu kulture u subotu 10. ožujka u 18.00 sati, a u Čitluku – Jasenskom u nedjelju 11. ožujka u 17.00 sati u crkvi Sv. Franje Asiškog.

14.

Susret svećenika Cetinskog dekanata

Susret svećenika Cetinskog dekanata održan je u srijedu u Župi sv. Mihovila u Trilju. Susret je započeo euharistijskim slavljem koje je predvodio prof. dr. sc. don Mladen Parlov, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu. Nakon euharistijskog slavlja don Stipe Ljubas, dekan i triljski župnik, predvodio je molitvu odrješenja za sve preminule svećenike, redovnike i redovnice koji su vršili službu u ovom dekanatu. Na radnom dijelu susreta don Mladen Parlov je u Godini majčinstva i pripreve za Treći nacionalni susret obitelji koji će se održati u Solinu 15. i 16. rujna 2018., svećenicima održao predavanje „Križa majčinstva“.

16. i 17.

Događanja „24 sata za Gospodina“

I ove godine naša župna zajednica uključila se u molitvenu inicijativu "24 sata za Gospodina".

Duhovno - molitvena inicijativa održala se u crkvi Gospe Sinjske. U molitvenoj inicijativi uključene se bile sve molitvene zajednice koje djeluju u sinjskoj župi. Ovu molitvenu inicijativu pokrenuo je papa Franjo 2015. godine.

„24 sata za Gospodina“
u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske
16. – 17. ožujka 2018.
„Evo sad je vrijeme milosno; Evo sad je vrijeme spasa.“

24 sata za Gospodina

BOG BOGAT MILOSRĐEM

Petak, 16. ožujka	Subota, 17. ožujka
17.00h – početak „Događanja 24 sata za Gospodina“	6.30h – Jutarnja molitva iz Časoslova
17.15h – pobožnost Križnog puta	7.00h, 7.30h, 8.00h, 8.30h – svete mise
20.00h – Križni put za mlade prema Tvrđavi	9.00h – molitva krunice na Gospinom oltaru
21.30h – molitva Večernje iz Časoslova	9.30h – Izloženje Presvetog oltarskog sakramenta i prigoda za osobnu molitvu
22.00h – Klanjanje pred Presvetim	16.00h – Zajednička molitva pred Presvetim oltarskim sakramentom članova molitvenih zajednica iz župe
23.30h – molitva Povečerja	17.00h – Pokorničko bogoslužje i mogućnost za svetu ispovijed
	18.00h – sveta Misa i zatvaranje „Događanja 24 sata za Gospodina.“

MOGUĆNOST ZA ISPOVJED OD 17.00 do 24.00 sati.

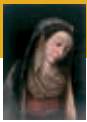
MOGUĆNOST ZA ISPOVJED OD 6.30 do 12.00 sati!

16.

Na Brnaškoj glavici vraćen zavjetni križ

Zajednica vjernika sv. Nikole Tavelića iz Brnaza u petak je imala prvi put pobožnost križnog puta kroz mjesto. Okupljanje vjernika započelo je

ispred Doma kulture. Procesija se kretala zaselcima Mastelić, Mastelić-Gure, Delija, Jagnjić do vrha Brnaške glavice. Na vrhu Brnaške glavice podignut je zavjetni križ. Križ je i prije stajao na Brnaškoj glavici, a uklonjen je od strane komunističkih vlasti. Na tome mjestu tradicionalno se vršio blagoslov polja.

18.

U crkvi Gospe Sinjske izveden igrokaz „Priča o sjemenu“

Na petu korizmenu nedjelju (gluha) na temu evanđelja, članice pjevačkog zbora mladih izvele su u crkvi Gospe Sinjske igrokaz „Priča o sjemenu“, koja govori o dvije temeljne ljudske vrijednosti - poštenju i iskrenosti, na koje često zaboravimo kada žudimo za slavom i uspjehom.

Životna priča o sjemenu

Poruke iz igrokaza:

- Ako sijete poštenje požnjet ćete povjerenje.
- Ako sijete dobrotu požnjet ćete prijateljstvo.
- Ako sijete poniznost požnjet ćete pravu veličinu.
- Ako sijete jednostavnost požnjet ćete trajnu radost.
- Ako sijete otvorenost požnjet ćete poštovanje.
- Ako sijete odanost požnjet ćete uspjeh.
- Ako sijete oprostaj dobit ćete pomirenje.
- Ako sijete iskrenost i ljubav požnjet ćete vječnu radost i sreću.
- Zato pazite što sijete jer to će nam odrediti što ćemo kasnije žnjeti.

Igrokaz “Priča o sjemenu” s mladima uvježbala je s. Jelena Mijić

Svetu Misu predvodio je gvardijan fra Petar Klapež

18.

Održana tribina „Istina o Istanbulske konvenciji“

U organizaciji Župe Gospe Sinjske u subotu održana je tribina „Istina o Istanbulske konvenciji“ na kojoj su gostovali i izlagali Ladislav Ilčić, predsjednik stranke HRAST, Hrvoje Zekanović, saborski zastupnik stranke HRAST i Marija Friedrich, iz udruge za cjeloviti spolni odgoj Teen STAR. Predavači su naglasili da se borba protiv nasilja zlupotrebljava kako bi se rodna ideologija uvela u zakone Republike Hrvatske. Prema rodnoj ideologiji, čovjek se rađa kao neutralno biće, a kasnije može odabrati hoće li biti muškarac ili žena, ili neki drugi od sada izmišljenih rodova. Nakon izlaganja uslijedilo je postavljanje pitanja predavačima.

Župa Gospe Sinjske
u "Godini majčinstva" organizira

ZARUČNIČKE TEČAJEVE.

Tečaj se sastoji od 6 susreta,
na kojima se obrađuju različiti aspekti braka i obitelji.

Susreti se održavaju u "Dvorani Gospe Sinjske"
(Fratarski prolaz 4, Sinj).

Termini tečajeva:
23.-25. veljače 2018.
22.-24. lipnja 2018.
21.-23. rujna 2018.

Tečajevi započinju u 19.00 sati,
a prethodna prijava
nije potrebna.

OBITELJ

Pratite redovito naše mrežne platforme kako biste se na vrijeme detaljnije informirali.

Župa Gospe Sinjske • Fratarski prolaz 4 • 21230 Sinj • www.gospa-sinjska.hr • tel: 021.707.010

IZVJEŠTAJ O BLAGOSLOVU OBITELJI U ŽUPI GOSPE SINJSKE (2017./18.)

Donosimo kratki izvještaj o blagoslovu obitelji u Župi Gospe Sinjske, koja obuhvaća 9 naselja (Brnaze, Čitluk, Glavice, Jasensko, Karakašica, Lučane, Radošić, Sinj i Suhač) i 6 crkava. Zbog specifičnog ustroja župne zajednice, u obzir valja uzeti svako mjesto zasebno, kao i župu u cjelini. Stoga ćemo se u prvom dijelu zadržati na pojedinim naseljima koja su u sastavu župe, a potom ćemo dati opći pregled. Podaci koje donosimo zaključeni su dana 12. siječnja 2018. god., a na općoj razini obuhvaćaju period od 26. prosinca 2017. do 10. siječnja 2018. god.; dakle vrijeme blagoslova obitelji u župnoj zajednici.

Povijesno-geografski razvoj jasno je artikulirao 7 specifičnih zajednica na teritoriju Župe, a to su: 1) Sinj i Gornji Suhač, 2) Glavice, 3) Brnaze, 4) Čitluk i Jasensko, 5) Karakašica i Donji Suhač, 6) Radošić, 7) Lučane. Navedena mjesta poredana su po broju obitelji, od većeg prema manjem. O tim obiteljima pastoralno skrbe franjevci iz sinjskog samostana, župnik i župni vikari. Za svako mjesto učinjen je precizan popis obitelji, koji donosi temeljne podatke (ime i prezime, adresa, broj članova, kontakt, napomena). Župni ured osigurava tajnost prikupljenih podataka, koji služe isključivo za pastoralne aktivnosti te se ne smiju koristiti ni u kakve druge svrhe. Ovaj izvještaj temelji se upravo na župnom popisu, koji obuhvaća samo obitelji koje blagoslivljaju svoje domove. Dakle, popis je specifično crkvene naravi i nije mu nakana da bude sveobuhvaćan popis stanovništva na teritoriju kojega obuhvaća

Župa Gospe Sinjske. Dobro je napomenuti da se popis iz godine u godinu ažurira, što znači da se popis kreira prema aktualnom stanju na terenu. Prema tomu, daje jasnu sliku kretanja broja obitelji i vjernika, onih koji prakticiraju takav oblik crkvenog života.

1) Sinj i Gornji Suhač broje 3859 obitelji, a od 26. prosinca 2017. do 10. siječnja 2018. god. blagoslovljeno je 3427 obitelji (88.80%). Najviše obitelji na tom području pohađio je župnik fra Perica Maslač.

Valja spomenuti da se broj obitelji na ovom teritoriju - prema crkvenom popisu - neznatno smanjio od 2010-te godine, kada ih je bilo 3960 (101 obitelj manje ili minus 2.56%)

2) Glavice broje 1070 obitelji, a od 27. prosinca 2017. do 9. siječnja 2018. god. blagoslovljeno je 1046 obitelji (97.75%). Najviše obitelji na tom području pohađio je župni vikar fra Lukica Vojković.

3) Brnaze broje 758 obitelji, a od 26. prosinca 2017. do 9. siječnja 2018. god. blagoslovljeno je 743 obitelji (98.02%). Najviše obitelji na tom području pohađio je župni vikar fra Antonio Mravak.

4) Čitluk i Jasensko broje 265 obitelji, a od 27. prosinca 2017. do 5. siječnja 2018. god. blagoslovljeno je 265 obitelji (100%). Obitelji na tom području blagoslovio je župnik fra Perica Maslač.

5) Karakašica i Donji Suhač broje 247 obitelji, a od 30. prosinca 2017. do 3. siječnja 2018. blagoslovljene su 242 obitelji (97.97%). Obitelji na tom području blagoslovio je župni vikar fra Filip Budić.

6) Radošić broji 222 obitelji, a 9. siječnja 2018. god. blagoslovljene su 203 obitelji (91.44%). Najviše

obitelji na tom području blagoslovio je član samostana fra Josip Repeša.

7) Lučane broje 169 obitelji, a od 27. prosinca do 29. prosinca 2017. blagoslovljeno je 168 obitelji (99.40%). Obitelji na tom području blagoslovio je župni vikar fra Filip Budić.

Nakon kratkog statističkog pregleda po pojedinim mjestima, u drugom dijelu dat ćemo opći statistički pregled za cijelu župnu zajednicu, koja je po broju vjernika najveća u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. U Župi aktivno djeluje 6 svećenika i đakon, koji pastoralno poslužuju preko 20 tisuća vjernika. Ako u obzir uzmemo hrvatski prosjek, pastoralno osoblje na tjednoj razini ima izravni kontakt s oko 4000 vjernika. Tomu valja pridodati činjenicu da je Sinj najveće marijansko svetište u južnoj Hrvatskoj, kojem gravitiraju i hodočasnici iz Bosne i Hercegovine. Prema tome, svećenici na tjednoj razini imaju i mnogo širi spektar ljudi s kojima se susreću i o kojima pastoralno brinu.

Na crkvenom popisu Župe Gospe Sinjske nalazi se 6590 obitelji, a u vremenu od 26. prosinca 2017. do 10. siječnja 2018. ukupno ih je blagoslovljeno 6094 (92.47%). Razliku od 496 obitelji čine uglavnom oni koji su na dan blagoslova bili odsutni ili su preselili. Takvi s popisa automatski bivaju obrisani ukoliko

ih svećenik 3 godine zaredom nije pohodio. Ovom konačnom broju valjalo bi dodati i one pojedince koji su kršteni, ali ne očituju niti jedan oblik crkvenog zajedništva. Oni se obično nazivaju „kršćani na papiru“, a usluge župnog ureda i pastoralnog osoblja koriste iz folklornih razloga isključivo u smrtnim slučajevima.

Želja nam je bila da ovim kratkim izvještajem damo aktualni broj obitelji na teritoriju najveće župe u Nadbiskupiji, što bitno usmjerava naš pastoralni plan i program. Obitelji su i dalje naš pastoralni prioritet, kao izvor novih kršćana, angažiranih laika i duhovnih zvanja. Stoga nam točni i aktualni popisi omogućuju kvalitetniju organizaciju obiteljskog pastoralara, a isto tako olakšavaju nam svakodnevne uredske aktivnosti. Od srca zahvaljujemo župljanima koji nam iz godine u godinu pomažu da vlastiti rad i pastoralno poslanje usavršavamo, kako bismo ostvarili vrhovni cilj svega crkvenog djelovanja, a to je spasenje duša. I ovim putem još jednom zahvaljujemo za divne trenutke zajedništva i molitve, koje smo doživjeli u božićnom vremenu, upravo pohađajući vaše domove i obitelji. Na cijelu župnu zajednicu zazivamo Božji blagoslov i molimo Djevicu Mariju, Čudotvornu Gospu Sinjsku, da svojim zagovorom prati sva naša pastoralna nastojanja.

Fra Perica Maslač

NATJEČAJ ZA FESTIVAL MARIJANSKO-DUHOVNE KLAPSKJE PJESME 2018.

„Klape Gospi Sinjskoj” raspisuje Natječaj izvornih marijanskih napjeva za klape sa sljedećim uvjetima:

1. Na natječaj se ravnopravno mogu prijaviti izvorne marijanske skladbe u obradi za klape, u „a capella“ formi.

2. Glazbeni slog treba se zasnivati na obilježjima dalmatinske klapske pjesme ili pučkih crkvenih napjeva.

3. Izvorne skladbe potrebno je priložiti u obliku partiture, a trebaju sadržavati precizne oznake tempa, dinamike, agogike i sl.

4. Uz primjerak partiture potrebno je na odvojenom listu priložiti naslov zbirke iz koje skladba potječe.

5. Trajanje skladbi je vremenski ograničeno do 4 minute.

6. Umjetnički odbor zadržava pravo korištenja zaprimljenih skladbi u svrhu njihova objavljivanja i promicanja.

7. Rok za dostavu skladbi je: 15. ožujka 2018. godine.

Izvorne marijanske skladbe u obradi za klape treba uputiti na adresu:

Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske
Umjetnički odbor Festivala „Klape Gospi Sinjskoj”
Fratarski prolaz 4, 21230 Sinj.

Na omotnici naznačiti:

Natječaj za Festival „Klape Gospi Sinjskoj“

20. OBLJETNICA SMRTI ŠTOVATELJA I APOSTOLA GOSPE SINJSKE

FRA MARIJO STIPIĆ

(1998. - 28. ožujka - 2018.)

OSNOVNI ŽIVOTNI PODACI

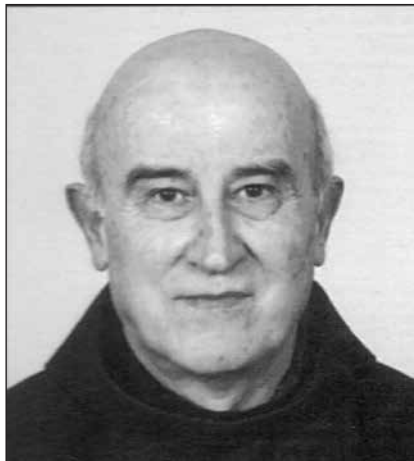
Prije ravnih 20 godina fra Marijo Stipić, franjevac, redovnik, svećenik, propovjednik, profesor, pisac, izdavač, urednik časopisa „Gospa Sinjska“, a najviše čovjek koji je imao srce ispunjeno ljubavlju prema bolesnicima i siromasima, iznenada se preselio iz ovoga zemaljskog života u blaženu vječnost.

Rođen je Drveniku, 30. svibnja 1922. godine. Poslije završene osnovne škole, gimnazije i studija filozofije i teologije, slavio je Mladu Misu, studirao na Sveučilištu u Sarajevu i diplomirao kemiju i fizike. Stoga je cijeli život bio profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju. Budući da su komunističke vlasti oduzele gimnazijsku zgradu, učenici i profesori su bili raspršeni u tri grada: Sinj, Makarska i Zagreb. Konačno je Gimnazija ujedinjena 1962. godine u Sinju, pa je i fra Marijo sve do smrti živio u Samostanu Čudotvorne Gospe Sinjske.

RAZNOVRNO DJELOVANJE

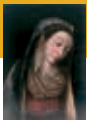
Fra Marijo je prvotno bio zadužen da bude profesor kemije i fizike na Gimnaziji i to je marljivo obavljao doslovno do smrti, tj. u petak je održao svoje satove u Gimnaziji, a u subotu ujutro već se preselio u vječnost.

Osim rada u školi, fra Marijo je sve svoje slobodno vrijeme posvetio svojim bližnjima pomažući

gdjegod je mogao. Kad su bile organizirane „pučke misije“ u mnogim dalmatinskim gradovima i selima, fra Marijo se rado odazivao pozivima župnika i ustrajno propovijedao, ispovijedao, slavio sv. Mise, obilazio bolesnike i bio župnicima na raspolaganju.

Kako je to bilo poslijeratno doba, kada su se komunističke vlasti borile protiv vjere, šireći u školama i drugim državnim ustanovama ateističku ideologiju, fra Marijo je uvidio jednu prazninu koju svećenici nikako nisu mogli ispuniti. U državnim kinima nije bilo nikakvih religioznih filmova, a po školama su tjerali djecu da gledaju, svakako besplatno, film „Bakonja fra Brne“, koji izruguje redovnike i vjeru. U tim (ne)prilikama fra Marijo je nabavio filmsku aparaturu i filmove vjerskoga sadržaja pa ih je za vrijeme misija u raznim župama u crkvama prikazivao. Za mnoge vjernike to su bili prvi vjerski filmovi koje su u svom životu vidjeli. Iste je filmove prikazivao i svim hodočasnici koji su dolazili u Gospino Svetište u Sinju. To je u ono „olovno doba“ bio osobiti vid apostolata, pastoralnoga pa i prosvjetnog djelovanja. Imenovan je vikarom samostana i upraviteljem Svetišta 1964. godine. Posebno se je trudio da uspije proslava 250. obljetnice Gospine pobjede nad Turcima (1715.-1965.), što je veličanstveno i ostvareno. Slavlje je predvodio kardinal Franjo Šeper, nadbiskup zagrebački. Bilo je to najveće crkveno javno slavlje u bivšoj komunističkoj državi.

Bio je presretan kad je ing. Bernardo Bernardi prihvatio obnove i rekonstrukcije Gospine Crkve u Sinju. Puno je doprinio da se taj veliki pothvat sretno završi. Poslije dugo vremena Crkva je zasjala novim sjajem.

Kad su komunisti dokinuli vjerski tisak i oduzeli sve crkvene tiskare, nisu dopustili da i dalje izlazi „*Glasnik Gospa Sinjska*.“ Posljednji je, naime, broj izašao 1944. godine. Kada su vlasti postale malo manje stroge nego prije, fra Marijo je predlagao da bi trebalo ponovno pokrenuti glasilo Svetišta. On se prihvatio posla i 1. svibnja 1974. godine - 30 godina poslije zabrane - prvi broj obnovljenoga lista „*Gospa Sinjska*“ izašao je iz tiska. Fra Marijo ga je uspješno uređivao sve do 1997. godine, tj. 23 godine.

Nije samo uređivao glasilo Svetišta, nego je uređio i objavio molitvenik „*Vjenčić Gospe Sinjske*“ (3 izdanja), povijesna djela: „*Gospa Sinjska*“ (fra Jeronim Šetka), „*Zlato na grudima Majke*“ (fra Josip Soldo), „*Apostoli Gospe Sinjske*“ (fra Karlo Kosor) i nekoliko drugih knjiga. Svake je godine izdavao je zidne i džepne kalendare, velike Gospine slike i male sličice, božićne i uskrsne čestitke, razglednice Svetišta i druge tiskovine u tisućama primjeraka. Pomagao je fra Jeronimu Šetki u tiskanju „*Vjesnika bl. Nikole Tavelića*“ i svim tiskanim materijalima koje je Vicepostulatura izdavala.

Osobitu je brigu posvećivao organizirajući hodočašća Gospi Sinjskoj. Hodočašća iz raznih župa redovito su svake godine počinjala 1. svibnja. Vrhunac hodočašća se odvijao za Veliku Gospu, a

sezona hodočašća je završavala krajem listopada. On je primao svećenike i hodočasnike, organizirao sv. Mise i propovjednike, prikazivao filmove, razgledanje Muzeja, objavljivao vijesti u glasilu, a sve je bilo popraćeno fotografijama. Tako je stvoren pisani ljetopis hodočašća kroz nekoliko desetljeća.

Posebno se je brinuo za bolesnike, i to ne samo za braću fratere, nego i za brojne siromašne i zapuštene, koji nisu lako mogli doći do liječnika i do lijekova. U tomu mu je puno pomagao njegov rođeni brat Vjeko, poznati splitski liječnik. Lijekove koji se nisu mogli nabaviti u domovini fra Marijo je dobivao od naših fratara koji su radili u Njemačkoj. Puno je materijalno pomagao siromašnim obiteljima.

Dok našem fra Mariju zahvaljujemo na svemu dobromu što ga je učinio, držimo da se svega što je izneseno trebalo sjetiti o 20. obljetnici smrti našega fra Marija, koji je kao član redovničke obitelji Samostana Gospe Sinjske sve svoje snage i sposobnosti uložio da što više proširi štovanje Majke od Milosti. Stoga je uvijek vrlo rado primao svećenike i vjernike, koji su kao pobožni hodočasnici dolazili u Sinj svojoj Majci i Zaštitnici. Uvjereni smo da ga je dobra Majka dočekala na vratima raja i uvela u nebesku slavu.

Fra Gabrijel Jurišić

NOVA KNJIGA:

„Putovanje kroz prostor i vrijeme: Prošlost i baština Turjaka“

U izdanju Franjevačkog samostana u Sinju objavljena je posthumno knjiga fra Bože Ančića st. „Putovanje kroz prostor i vrijeme: Prošlost i baština Turjaka“. Knjigu su recenzirali dr. sc. Ivan Botica i fra Stjepan Čovo, a grafički uredio Igor Pupiće-Vurilj. Fra Božo je knjigu napisao „u spomen svećenicima, redovnicama, župnicima i svim vjernicima župe Sv. Ante Padovanskoga iz Turjaka kao podsjetnik na one koji su prije nas živjeli i radili u mjestu podno briga“ (str. 356).

BOGOSLUŽJE VELIKOGA TJEDNA U SVETIŠTU I ŽUPI GOSPE SINJSKE

SLAVLJE SAKRAMENTA ISPOVIJEDI U SINJU		
Veliki ponedjeljak	26. ožujka 2018.	6.30 - 12 sati i 17 - 19.30 sati
Veliki utorak	27. ožujka	
Velika srijeda	28. ožujka	
Veliki četvrtak	29. ožujka	7.30 - 12 sati i 16.30 - 18.30 sati
Veliki petak	30. ožujka	
Velika subota	31. ožujka	
USKRS - VAZAM	1. travnja	nema ispovijedanja
POSEBNA SLAVLJA SAKRAMENTA ISPOVIJEDI U SINJU		
Za djecu	24. ožujka (subota)	11 sati
Za mlade	28. ožujka (srijeda)	18 - 20 sati
SLAVLJE SAKRAMENTA ISPOVIJEDI U FILIJALAMA		
Glavice	24. ožujka 2018. (subota)	16 sati
Lučane	24. ožujka	16 sati
Karakašica	24. ožujka	16.30 sati
Brnaze	24. ožujka	17 sati
Čitluk/Jasensko	24. ožujka	17 sati

RASPORED U CRKVI GOSPE SINJSKE			
Cvjetnica, Nedjelja muke Gospodnje	25. ožujka	9.45 sati	Blagoslov grančica i ophod u crkvu
		10 sati	Misa i pjevana "Muka"
		14 sati	Početak "Kvarantora"
Kvarantore	26. - 28. ožujka	9.30 - 19 sati	Klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu
Veliki četvrtak, Četvrtak večere Gospodnje	29. ožujka	7 sati	Služba čitanja i Jutarnja
		19 sati	Misa večere Gospodnje. Pjevanje "Gospinog plača"
		22 sata	"Getsemanska ura"
Veliki petak, Petak muke Gospodnje	30. ožujka <i>Post i nemrs</i>	7 sati	Služba čitanja i Jutarnja
		19 sati	Obredi Velikog petka. Procesija Gradom
Velika subota	31. ožujka	7 sati	Služba čitanja i Jutarnja
Uskrsno bdjenje	31. ožujka	20 sati	Bdjenje u svetoj noći. Blagoslov uskrsnih jela
USKRS - VAZAM	1. travnja	6 • 7 • 8 • 9 10 • 11.30 • 19 sati	Svete mise. Poslije svake mise blagoslov uskrsnih jela
Uskrsni ponedjeljak	2. travnja	7 • 8 • 9 10 • 19 sati	Svete mise

RASPORED U FILIJALNIM CRKVA (Glavice, Brnaze, Čitluk/Jasensko, Karakašica/Suhać i Lučane)			
Cvjetnica, Nedjelja muke Gospodnje	25. ožujka	nedjeljni raspored (Brnaze u 10 sati)	Blagoslov grančica i ophod u crkvu
Veliki četvrtak, Četvrtak večere Gospodnje	29. ožujka	18 sati (Čitluk/Jasensko u 17 h)	Misa večere Gospodnje.
Veliki petak, Petak muke Gospodnje	30. ožujka <i>Post i nemrs</i>	18 sati (Čitluk/Jasensko u 17 h)	Obredi Velikog petka
Uskrsno bdjenje	31. ožujka	19 sati (Čitluk/Jasensko u 18 h, Glavice u 20 h)	Bdjenje u svetoj noći. Blagoslov uskrsnih jela.
USKRS - VAZAM	1. travnja 2018.	nedjeljni raspored	Poslije svake mise blagoslov uskrsnih jela
Uskrsni ponedjeljak	2. travnja	nedjeljni raspored	

Sretan Uskrs, aleluja!

ŠTOVATELJI SVOJOJ GOSPI

